

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΝΟΣΙΩΤΑΤΟΝ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΝ

ΚΑΙ

ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΑ Κ. ΓΕΡΜΑΝΟΝ,

ΕΚΔΟΤΗΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

ΤΟΥ ΕΝ

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Α. ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ.

Κατὰ τὴν ἑδὸν Ἑρμού παρὰ τῇ Καπνικαρέᾳ.

1841

3132

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΝΟΣΙΩΤΑΤΟΝ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΝ

ΚΑΙ

ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΑ Κ. ΓΕΡΜΑΝΟΝ,

ΕΚΔΟΤΗΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

ΤΟΥ ΕΝ

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμού παρὰ τῇ Καπνικαρέᾳ

1841.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἔφθασεν εἰς χεῖράς μας ἐκ
περιστάσεως· ἐκδίδεται δὲ διὰ τοῦ τύπου εἰς φῶς·
διότι εἶναι ἀξία φωτός. Ἡ κακία συμφέρει πάντοτε
καὶ πανταχοῦ νὰ ἐκθεατρίζηται, διὰ νὰ συστέλ-
ληται· ἀτιμώρητος μένουσα, πλεονάζει, καὶ πλεο-
νάζουσα καταπνίγει τὴν ἀρετὴν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΝΟΣΙΩΤΑΤΟΝ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΝ

ΚΑΙ

ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΑ Κ. ΓΕΡΜΑΝΟΝ,

ΕΚΔΟΤΗΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ

τοῦ ἐν

ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ ΝΑΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α΄.

Εὐλόγησον, Πάτερ!

ΜΕΤΑ πολλῆς εὐλαθείας καὶ κατανύξεως ὧς μὲν, ἀλλὰ ἐσκεμμένως διεξῆλθον καὶ ἐμελέτησα τὸ νεωστὶ ἐκδόσμενον σοι Ἐγχειρίδιον περὶ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως. Εἶδον ἐν αὐτῷ περιγεγραμμένους, ὅσον υἷόν τε ἀκριβῶς, τοὺς ἱεροὺς καὶ ἀξιοσεβάστους τόπους, οὓς ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίου, καὶ ἐμακάρισα σέ τε καὶ τοὺς ὁμοίους σου, ὅτι ἡξιώθητε νὰ γένητε προσκυνηταὶ (Χατ'ζ'ηδες), περιηγηθέντες τὴν πρεσβύτιδα θυγατέρα Σιών, ἐξ ἧς ἐξελήλυθε νόμος ὅπερ πόσον συμβάλλεται εἰς ψυχικὴν σωτηρίαν, καὶ πόσον εἶναι σύμφωνον πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἱκανῶς ἐξ αὐτοῦ σου τοῦ βιβλίου ἀποδεικνύεται. Ἐπήνεσα δὲ καὶ τὸν φρόνιμόν σου στοχασμόν τοῦ νὰ ἐκδώσῃς τὸ ψυχωφελές σου βιβλίον, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο, καὶ πρὸς οἰκονομίαν ἔτι τῆς δαπάνης τῆς καταναλωθείσης, ὡς εἰκός, εἰς τόσον μακρὰν καὶ

πολύπλαγκτον περιήγησίν σου, ἀφ' οὗ μάλιστα δὲν ἠδυνήθης, ὡς ἄδεται, μεθ' ὅλας τὰς λιπαρὰς προσπαθείας σου νὰ ἐξώσης τὸν ἡγούμενον τῆς μονῆς τοῦ Ἁγίου Σάββα ἐν Ἱερουσαλήμ, ὅπως κατὰσχῆς αὐτὸς τὴν ἐκείνου θέσιν. Ἀλλὰ τοῦτο κατέγνωσε μὲν τῶν Ἀγιοταφитῶν σκαιότητα καὶ ἀβελτηρίαν, ὅτι ἐποίησαν ἐκ ποδῶν τοιοῦτον καὶ τηλικαῦτον ἄνδρα, διαπρέποντα μεταξὺ τῶν μοναχῶν ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ· εὐηργέτησε δὲ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, ἀποδὸν αὐτῇ τὸν πολυθρύλλητον συντάκτην τῆς Εὐαγγελικῆς Σάλπιγγος.

Ἀλλ' ὅ,τι, Πάτερ Γερμανέ, μοὶ ἐφάνη ξένον καὶ ἐκφυλλον εἰς τὸ βιβλίον σου, κατασπiloῦν τὰς λοιπὰς αὐτοῦ σελίδας καὶ ἀμαυροῦν ἀφορήτως τὴν ἱεράν ἀλήθειαν, εἶναι ἢ ἀπὸ σελ. 43 μέχρι 52 μετατύπωσις τῆς Διατριβῆς τοῦ Γραμματικοῦ Γεωρ. Κωνσταντινίδου (I), ἐν ᾗ ὁ κόλαξ ἐκεῖνος καὶ ἰδιοτελὴς νεανίας ἐφιλοτιμήθη νὰ ἐπισωρεύσῃ εἰς τόσον ὀλιγοσέλιδον φυλλάδιον τήσας ἀναιδεῖς ψευδολογίας, τὸ ἴδιον ὄφελος θηρώμενος. Ἀλλὰ σὺ, γράφων περὶ τῆς ἀναμορφώσεως τοῦ Ἁγίου Τάφου, γέρων ἤδη καὶ πολὺ τῶν κατηγοριῶν ἐκείνου ἀπέχων, πῶς δὲν ἀνηρεύνας τὴν ἀλήθειαν ἀκριβέστερον, εὐρισκόμενος παρ' αὐτὰς τὰς πηγὰς, καὶ δυνάμενος νὰ πληροφορηθῇς πιστῶς, ποιῆς τις οὗτος ὁ Κωνσταντινίδης, καὶ

(I) Διατριβὴ περὶ τῶν ἀληθῶν αἰτιῶν τῆς κορυφώσεως τῶν χρεῶν τοῦ κοινοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ περὶ τῶν τρόπων τῆς γενομένης ἀναμορφώσεως ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων Κυρίου Κυρίου Ἀθανασίου τοῦ Γ'. Σχεδιασθεῖσα ὑπὸ τοῦ λογιωτάτου Κ. Γεωργίου Κωνσταντινίδου, δαπάνη δὲ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐκδοθεῖσα ἤδη πρῶτον εἰς φῶς ἐπὶ τὸ διανεμηθῆναι δωρεὰν εἰς τοὺς εὐλαβεστάτους ὁμογενεῖς. Ἐν Μόσχᾳ 1837.

ποιία τις ἡ περικροτουμένη, τοῦ Ἁγίου Τάφου ἀναμόρφωσις; Ἄν ἐσκόπεις νὰ γράψῃς τι περὶ τούτων, ἀντὶ νὰ ἐξοδεύῃς ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν καιρὸν διηγούμενος μὲ ζῆλον ἐνθεον εἰς τοὺς Πατριάρχας τοὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐνδόξους ἄθλους σου καὶ τὰς πρὸς τὰς Λαυθηροκαλβινικὰς ἐπιβουλὰς ἡρωϊκὰς πάλας σου, ἀντὶ νὰ προτείνῃς εἰς τοὺς Πατριαρχικοὺς ὅπως ὅτε κρατήσωσι παρ' αὐτοῖς Καθηγητὴν τῆς Θεολογίας, καὶ τῆς Φιλολογίας, καὶ τῶν Μαθηματικῶν, καὶ τῆς Ἀστρονομίας κτλ. κτλ., δὲν ἤθελες πράξει βέλτιον ἂν συνῆγες τὴν, περὶ ᾧ ἐμελλες νὰ γράψῃς, ὕλην ἐξ ἀνθρώπων, ὑφ' ᾧ δὲν ἤθελες μείνει ἡπατημένος; Τοῦτο νομίζω χρέος ἐκάστου συγγραφέως φιλαλήθους, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐὰν ᾖ καὶ μοναχός, καὶ μάλιστα Ἀγιοταφίτης· πόσω δὲ ἄρα ἐὰν καὶ ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου καὶ Πνευματικὸς καὶ Ἱεροκλήρυξ, καὶ, τὸ δὴ ἔπακρον, καὶ Συντάκτης τῆς Εὐαγγελικῆς Σάλπιγγος!

Ἀλλ' ἐπειδὴ σὺ δι' ἀπλότητα ψυχῆς καὶ ἄγνοιαν τῶν τρεχόντων μᾶλλον, ἢ διὰ κολακείαν καὶ ἰδιοτέλειαν παρέδραμες τὴν ἔρευναν τούτων, καὶ εὐχαριστήθης αὐτός τε μένων καὶ τοὺς ἄλλους ἀφίνων εἰς τὴν ἀπάτην, ἐγὼ, Πάτερ Γερμανέ, ἂν μοὶ συγχωρῇς καὶ μοὶ χαρίζῃς τὴν εὐχὴν σου, θέλω σοὶ δώσει νύξιν τινὰ ἐν τῇ παρούσῃ καὶ ἐν ταῖς ἐξῆς ἐπιστολαῖς μου, ἵνα, ὅταν, σὺν Θεῷ, ἐπιχειρήσῃς νέαν τοῦ συγγράμματός σου ἔκδοσιν, ἐκθέσῃς ἀπλανέστερον τὰ πράγματα· καθότι « χεῖλη ἱερέως οὐ ψεύδονται. » Πιστεύω δὲ ὅτι δὲν ἔχεις τι νὰ δυσαρестηθῇς ἐκ τῆς τόλμης μου, ὡς ἐξελέγχοντος τάχα τὰ τοῦ βιβλίου σου· διότι οὐδὲν πρὸς σέ, Πάτερ, τὰ γραφόμενα· ἡ ἀντίρρησης γίγνεται πρὸς τὴν Διατριβὴν τοῦ Κωνσταντινίδου, τὸν ὁποῖον πλὴν ὅτι ἀντέγραψες, οὐδὲν ἄλλο ἔχαμες ἢ ἀγιωσύνη σου· τούναντίον ἐπιθυμῶ νὰ ἡμεθα φίλοι, ὅπως ἀκούσῃς πρᾶότερον καὶ ἀπαθέστερον, ὅσα ἴσως ἡγνῶεις. Προλαμβάνω

δὲ νὰ σὲ βεβαιώσω, ὅτι δὲν κινεῖ ὅποιονδήποτε πάθος τὸν κλάμόν μου· ὅτι δὲν ἔχω τι κοινὸν οὔτε πρὸς τοὺς Ἁγιοταφίτας ἡμᾶς καλογήρους, οὔτε πρὸς τοὺς ἱεροσυλοῦντας ἐξ ὑμῶν κοσμικούς· ὅτι τελευταῖον ἀπονέμω τὸ ὀφειλόμενον εἰς τὸν Ἀποστολικὸν Θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων χριστιανικὸν σέβας, καὶ ἀσπάζομαι, χρείας τυχεύσης, τὴν δεξιὰν καὶ αὐτοῦ τοῦ πολιοῦ Πατριάρχου σας Ἀθανασίου, καθὼ (ἄξιως, εἴτε μὴ) κατέχοντος τόγε νῦν ἀποστολικὴν ἑδραν. Μολοντοῦτο, Δέσποτά μου, τί τὸ κωλύον ἂν εἶπη τις κατὰ Θεὸν τ' ἀληθὲς πρὸς γνῶσιν τῶν ἀδελφῶν; τὸ σέβας μου, σέβας· καὶ ἡ ἀλήθεια, ἀλήθεια· εἰς τοῦτο πέπεισμαι ὅτι συμφωνεῖς καὶ ἡ ὑσιότης σου.

Τὸ βιβλιδάριον ἐκεῖνο, Πάτερ Γερμανέ, ἐφιλοπόνησεν ὁ Κ. Κωνσταντινίδης πρῶτον καὶ κύριον ἵνα ἐγκωμιάσῃ τὸν πτωχὸν Γερο-Ἀθανάσιον, οὔτινος τὸ ὑποκείμενον πόσον εἶναι ἄξιον ἐγκωμίων, καὶ εἶδες αὐτὸς, καὶ νὰ σαλπίσῃς εἶσαι ἀρμόδιος! Δεύτερον δὲ ἵνα συγκαλύψῃ δι' αὐτοῦ τόσας φρικτὰς καταχρήσεις καὶ ἱεροσυλίας καὶ παρανομίας, γενομένας ἐπὶ τῶν λαμπρῶν αὐτοῦ ἡμερῶν ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Λογιωτάτου καὶ ἄλλων συχνῶν ῥαδιοῦργων καὶ ἀσυνειδήτων ἀνθρώπων. Ἀλλὰ, κατ' εὐτυχίαν, εἶναι πάντα ταῦτα πασίγνωστα, καὶ εὐκόλως δύναται πᾶς τις νὰ διαβασανίσῃ καὶ νὰ ἐξελέγξῃ τὴν ψευδολόγον διχτριβὴν, ἀφ' οὗ μάλιστα παρέχει ἐν προοιμίῳ τὴν εἰς τοῦτο ἄδειαν ὁ Λογιώτατος συντάκτης αὐτῆς πόλλ' ἀνασχύτως. Ἄπας ὁ κόσμος γνωρίζει τὴν αἰσχυρὰν καὶ δύσφημον διαγωγὴν τοῦ νεανίου τούτου, ὅστις κερδήσας (ἀντὶ τίνος, εἶναι ἀνεξιχνίαστον!) τὴν ὀλόψυχον εὐνοίαν τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος, καὶ σχῶν ἀπεριόριστον καὶ ἀποκληρωτικὴν πληρεξουσιότητα εἰς τὰς Ἁγιοταφικὰς ὑποθέσεις, θύει καὶ ἀπολύει καὶ κατακλέπτει ἄνευ εὐθύνης τὸ Κοινὸν τοῦ Ἁγίου Τάφου.

ἀλλάσσει ἡγουμένους, ἀνάγει, κατὰγει, ἀρπάζει ἀπὸ πάσης
πηγῆς ἀδικίας· ὁ δὲ ἀξιολύπητος τῷ ὄντι καὶ παραλελυμένος
ὑπὸ γήρως Πατριάρχης, εἴτε δι' εὐαγγελικὴν ἀπλότητα καὶ
ἀνεξικακίαν, εἴτε διὰ γεροντικὴν ἀφροσύνην, εἴτε, τί εἴπω;
ἀφίνεταί, ὥς παλίμπαις, χορευόμενος εἰς τὰ δάκτυλα κλε-
πταλαζόνος, ἀλλ' εὖειδοῦς καὶ λιπαροῦ μεираκίσκου καὶ τινων
ἄλλων θεομπαικτῶν καὶ λαοπλάνων συντρόφων ἐκείνου. Ἢ,
πῶς σοι δοκεῖ, Πάτερ Γερμανέ, τὸ φρικτὸν σκάνδαλον τὸ
προξενούμενον ἐκ τῆς ἀδιαφορίας ταύτης τοῦ ὑμετέρου Πατρὸς
καὶ Πατριάρχου εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν τῶν εὐσεβῶν χριστι-
ανῶν; Πῶς σοι δοκεῖ, (ὅπως ἀφήσω τὰ βαθύτερα) τὸ νὰ ὑπαν-
δρεύῃ ὁ παῖς οὗτος, ὁ χθὲς καὶ πρῶην πενέστατος, τὰς ἀδελ-
φὰς αὐτοῦ διὰ τόσον πλουσίων φερνῶν καὶ προικῶν, κατα-
βάλλοντος τὰ χρήματα τοῦ Πατριάρχου; Πῶς σοι δοκεῖ τὸ νὰ
νυμφεύηται αὐτὸς οὗτος προσφέρων τῇ γαμετῇ ἑκατὸν χίλι-
άδων γροσίων, πρὸς θεοῦ! ἀδαμάντινον ἐπικόσμημα μόνον,
ἄνευ τῶν λοιπῶν; Πῶς σοι δοκοῦσι ταῦτα, ἵνα μὴ ἐπιλέγω
καὶ τούτων μείζονα; Διὰ ταῦτ' ἄρα παρεκίνει μὲν ὁ σοφὸς
αὐτῶν Πατριάρχης Χρύσανθος ἐν τῷ κατ' αὐτὸν Ἐγχειριδίῳ,
δικαιοῖς δὲ καὶ ἡ Σύφολογιότης σου (I), νὰ τρέχῃ πᾶς εὐσε-
βὴς εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ νὰ προσφέρωσιν εὐλαβῶς εἰς τοὺς κα-
λογήρους οὐχὶ ὅση πέφυκεν ἡ προαίρεσις, οὐδὲ μόνον κατὰ
δύναμιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ δύναμιν; Διὰ νὰ γένη τί, πρὸς
θεοῦ; διὰ νὰ πλουτῶσι τὰ πανάθλια Γραμματικίδια, διὰ
τοῦτο πρέπει νὰ γυμνῶνῃτε τόσον ληστρικῶς τοὺς πτωχοὺς
τῷ πνεύματι ἀδελφοὺς ὁμογενεῖς σας; Τοιοῦτος μὲν λοιπὸν
ὁ συντάκτης τῆς λογιωτάτης Διατριβῆς, ἣν ἀναξίως τῆς λευ-

(I) Ἐν τῷ Πρὸς τοὺς ἐντευζομένους προλόγῳ τοῦ Ἐγχειριδίου σου.

κῆς σου γενειάδος μετετύπωσας, κλέπτῃς καὶ ψεύστῃς αὐτό-
χρημα, καὶ κολάκων ἀπάντων ἐπιτριπτότατος. Φέρε δὲ ἴδω-
μεν τί καὶ λέγει, καὶ πῶς σὲ ἠπάτησε.

Ἀρξάμενος ἐκ τῶν ἀνέκαθεν, καὶ προάνακρούσας ἐν σελίσσῃ
τρισι πάντα τὰ πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ μακαρίτου Πολυκάρπου
συμβάντα εἰς τὸ ἱερὸν κατάστημα τοῦ Κοινοῦ τοῦ Ἁγίου Τά-
φου, (ἅπερ εὐρίσκει ταπεινὰ καὶ οὐτιδανὰ,) ἀναβάλλεταί οὕτω
«παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως», καὶ ψάλλει τὴν ὑψήγορον αὐ-
τοῦ Ἀθανασιάδα· προσπαθεῖ δὲ ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἀποδείξῃ,
ὅτι ἐπὶ τούτου τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς (τοῦ ψυχοπατρὸς αὐτοῦ)
ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τοὺς ἀκενώτους θησαυροὺς τοῦ ἐλέους αὐτοῦ ἐπὶ
τὸν Ἅγιον Τάφον καὶ δι' αὐτοῦ ἐφ' ὅλον τὸ γένος· καὶ τὸ πρᾶγμα,
ὥς πρὸς τὸν λογιώτατον τοῦτον καὶ τοὺς συνενόχους αὐτῷ, ἔχε-
ται ἀληθείας· καθότι ἀληθῶς ἠνοίγησαν οἱ θησαυροὶ τῶν χρι-
στιανῶν καὶ μεταγκίσθησαν εἰς τὰς οἰκίας τῶν Κυρίων τούτων.
Σὺ δέ μοι, Πάτερ, παρατήρησον τὴν ἀκμὴν τῆς ῥητορείας τοῦ
φίλου, χρησίμην σοι ἴσως ὡς Ἱεροκέρυκι. Βλέπε «Πατριαρ-
χεύει ὁ Ἄνθιμος· αὐξάνει τὸ κακὸν τοῦ χρέους· ἀποθνήσκει
ὁ Ἄνθιμος· ἀφίνει καταπνιγόμενον τὸν Ἅγιον Τάφον εἰς χρέη·
πατριαρχεύει ὁ Πολύκαρπος· Θεέ μου, χρέη! πεντακόσκι χι-
λιάδες, ἐν-μιλλιούνιον, δύο μιλλιούνια, τέσσαρα μιλλιούνια,
δέκα μιλλιούνια, πλημμύρα μιλλιουνίων θερίζει καὶ τὸν Πο-
λύκαρπον· τὰ πράγματα εἰς ἀκμὴν ξυροῦ· δεκκοκτῶ ἑκατον-
ταετηρίδων θρόνος κινδυνεύει νὰ πέσῃ· τὸ γένος χάνεται!...»
Μὴ, πρὸς Ἑρμοῦ Λογίου, Λογίωτατε! ἀλλὰ σῶσον δὴ. Ἰδοὺ
ἔφθασεν ὁ ῥύστης. Τίς οὗτος;— Ὁ Ἡγούμενος τοῦ Νεοχω-
ρίου συγκεκροτημένος μὲ προτερήματα ἄξια λόγου! Ὁρᾷς,
Κ. Γερμανέ; οὔτε τοῦ Ἀνθίμου τὰ πρῶτα ἄνθη, ἄνθη, οὔτε
τοῦ Πολυκάρπου οἱ ὑστερον καρποὶ, καρποί· ἐπειδὴ τῆς ἐπαν-
θήσεως καὶ καρποδοτήσεως ὅλων τῶν ἀγαθῶν ἡ ἀθανασία

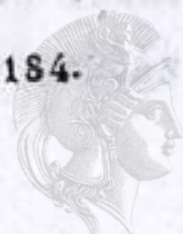
ἀπέκειτο εἰς τὸν Ἀθανάσιον. Ἀλλὰ τίς οὗτος; ὁ Ἀθανάσιος;
 «Τίς ἐστὶν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης;—Κύριος τοῦ Ἀγιο-
 οταφικοῦ Κιβωτίου, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.»

Ἀλλ' ὁ Λογιώτατος συντάκτης δὲν ἠγάπησε προικίσας τὸ
 εἰδῶλον αὐτοῦ μόνον μὲ προτερήματα ἄξια λόγου, ἀλλὰ καὶ γεν-
 νᾷ αὐτὸν ἀπὸ γονεῖς διασήμους, καὶ συκοφαντεῖ, ὅτι ἔζησε
 κοσμίως καὶ σωφρόνως ἐν Ἱερουσαλὴμ· ὅτι ἐδοκιμάσθη ἡ
 σεμνότης καὶ ἀξιότης του ἐν Ἰβηρίᾳ· ὅτι διέτρεψεν αὐτόθι
 τιμώμενος καὶ σεβαζόμενος διαφερόντως ἀπὸ βασιλεῖς
 καὶ ἄρχοντας· καὶ ὅτι τελευταῖον ἐπαρελθὼν εἰς Κων-
 σταντινούπολιν προσέφερε βοήθειαν εἰς τὸ Κοινὸν γεν-
 ναίαν καὶ ἀπαρδειγμάτιστον! (§ 13. τῆς Διατριβῆς.) Μάθε,
 Δέσποτά μου, ὅτι οἱ γονεῖς τοῦ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ εὐγενε-
 στάτου τούτου Γέροντος διεσημάνθησαν τὸν παρελθόντα αἰῶ-
 να ἐπὶ ἀλειμματοκηροποιῖα, καὶ ἀνηγορεύθησαν καὶ αὐτοὶ
 ἥρωες μετὰ τῶν ἀλειμματοκηροποιῶν, ὡς μετὰ μίαν σωτὴν
 ἑκατονταετηρίδα ἔμελλε τὸ εὐγενὲς αὐτῶν βλάστημα νὰ ἐπι-
 θετολογηθῇ Ἡρώς μετὰ τῶν Πατριαρχῶν, (§. 40.) ὑπ'
 ἄλλου οὐχ ἥττον εὐγενοῦς, τοῦ Λογιωτάτου Κ. Κωνσταντι-
 νίδου, κατὰ τὸ προσῆκον τοῦ πανηγυρικοῦ· «Μετὰ γὰρ τὰ
 προοίμια πρῶτην τὴν γενεαλογίαν τάξομεν· πρῶτον γὰρ τοῖς
 ἀνθρώποις καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τοῦθ' ὑπάρχει ἐνδοξον ἢ
 ἄδοξον· » (1) ἵνα καὶ διογενὴς τις ὁ Ἀγιοταφίτης Ἡρώς
 ἀναδειχθῇ· ἄλλως τε καὶ ἀρχαῖός τις τῶν Ποιητῶν ἔφη·

«Κριεὺς μὲν καὶ ὄνους διζήμεθα, Κύρνε, καὶ ἵππους εὐγενέας». (2)

Τί λοιπὸν οὐχὶ καὶ Πατριάρχας; Περὶ δὲ τῆς νεανικῆς
 τοῦ ἀνδρὸς κοσμιότητος καὶ σωφροσύνης, τί ἤθελεν ὁ εὐλο-

(1) Ἀριστοτ. Ῥητορ. πρὸς Ἀλεξ. ΛΕ. (2) Ἑσυχ. Παρχιν. 184.

γημένος νὰ κρούσῃ τὴν χορδὴν; Ἐνόμισεν ἴσως ὅτι διὰ τὴν παρέλευσιν τοσούτων περιπλομένων ἐνιαυτῶν ἤθελε διαρρύῃ καὶ ἡ μνήμη τῶν γενομένων· ἀλλ' ἠπατήθη· καθότι ἐπιζῶσί τινες ἀπομνημονεύοντες τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ κοσμιότητος καὶ σωφροσύνης αὐτοῦ, καθὼς καὶ τῆς ἐν Ἰβηρίᾳ καὶ ἐν Νεοχωρίῳ αὐτοῦ σεμνότητος, καὶ γὰρ θέλω σοι ἀναφέρει τινὰ τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀριστουργημάτων ἐν τῇ ἐφεξῆς Β'. ἐπιστολῇ μου μυστικῶς καὶ πνευματικῶ τῷ τρόπῳ, ἵνα ἴδῃς πῶς ἀνὴρ ἐπέπρωτο νὰ διαδεχθῇ τοὺς Νεκταρίους, καὶ Δοσιθέους, καὶ Χρυσάνθους, καὶ Ἀνθίμους εἰς τὸν Θρόνον τοῦ ἀδελφεοῦ Ἰακώβου. Περὶ δὲ τῆς γενναίας καὶ ἀπαραδειγματίστου βοηθείας τί νομίζεις; Ἀἴρω σαφῆς καὶ οὐδὲν ὑγιές! Διότι τίς τῶν Ἀγιοταφитῶν ἀγνοεῖ ὅτι αὐτὸς ὁ ὑποτακτικὸς αὐτοῦ Βενέδικτος, ὁ ἀμέσως διαδεχθεὶς αὐτὸν ἐκεῖ, πολλῶ τῷ μέτρῳ ὑπερηκόντισεν αὐτὸν κατὰ τὴν βοήθειαν, καὶ ἐπηύξησεν ἀσυγκρίτως τὰ ἐκεῖσε ἀγιοταφитικά κτήματα; ὅπερ μὴ φέρων ὁ Γέρων διὰ τὴν ἐπιγενομένην τῷ ὑποτακτικῷ καὶ συναδελφῷ αὐτοῦ τιμὴν, οὐκ ἐπαύσατο φθονῶν αὐτῷ καὶ ἐπηρεύζων, μέχρις οὗ κατέταξεν αὐτὸν εἰς τοὺς μακαρίτας· ἐῷ τοὺς ἄλλους. Ἴδου, Δέσποτά μου, μετὰ ποίας ἀπαραδειγματίστου κολακείας ἀλμύγει τὸν ἐπιλελησμένον Πατριάρχην ὁ ἀληθῶς κόραξ Κωνσταντινίδης.

Εἰς τὸν αὐτὸν 13. παράγραφον ἀκολουθεῖ ὁ Λογιώτατος ἱστορῶν· « Οὗτος προσεκλήθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον γνώμῃ κοινῇ τῶν ἀγιοταφитῶν καὶ ὅλων τῶν προκρίτων τοῦ γένους, καὶ βιαίως ἀποσπασθεὶς τῆς ἡσυχίας, ἀνεβιβάσθη εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν, κυκλουμένην ἀπὸ τσσαύτας πικρίας καὶ θλίψεις καὶ ἀνάγκας ἀνοικονομήτους. » Ἀλλ', ὦ Λογιώτατε! « μηδ' οὕτως ἀγαθὸς περ ἐὼν κλέπτε νόω » ἤθελα εἰπεῖ πρὸς αὐτὸν, ἂν ἦτον παρῶν, ὅτε

ἀνεγίνωσκον τὸ βιβλίον, μηδὲ παράκρουε τοὺς ἀδελφοὺς
τόσον ἀδιάντροπα ὁ ἐπαγγειλάμενος ἐκφράσειν εἰς τοὺς
συγχρόνους σου ἀληθείας, τὰς ὁποίας κηρύττουσιν αὐτὰ
τὰ πρᾶγματα! (Εἰσαγ. εἰς τὴν Διατρ. σελ. IV.). Ἀλλὰ σὺ,
γέρον Γερμανέ, ἄκουσον πῶς κοινῇ γνώμη καὶ βιαίως ὑπε-
σπίσθη τῆς ἡσυχίας ὁ ἥρως Ἀθανάσιος. Προτεθείσης τῆς
περὶ ἐκλογῆς συνδικακέψεως, οἱ συναδελφοὶ Ἀγιοταφῖται, (οἵ-
τινες μόνοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν, ἄνευ τῶν τοῦ
γέροντος προκρίτων) διηρέθησαν τότε διχῇ ζητοῦντες, οἱ μὲν
τὴν Ἀρχιμανδρίτην Καيسάρειον, οἱ δὲ τὸν ἡγούμενον Ἀθανά-
σιον. Τότε τὸ ἀφιλόδοξον καὶ φιλήσυχόν σου ἡγουμενίδιον,
τρέμον καὶ ἀγωνιῶν μὴ ψηφισθῇ ἀντ' αὐτοῦ ὁ Ἀρχιμανδρί-
της Καيسάρειος, καὶ σκεδασθῶσιν ἄρα ὑπὸ τὰ νέφη ἀκλεῖ, ἀέ-
δηλα τὰ ἄξια λόγου προτερήματα αὐτοῦ, ἐμμεψιμοίρει μη-
νυρίζων τοιαῦτα « Ἐγὼ ἀναχωρῶ ἀπὸ τὴν μετάνοίαν μου,
ἂν προτιμηθῇ ὁ Καيسάρειος. » Ἀφ' οὗ δὲ ἔδοξεν ὅπως δῆπο-
τε καὶ κατὰ θεῖαν ἔως παραχώρησιν, ἵνα πατριαρχεύσῃ ὁ εἰ-
σέτι, κατὰ θεῖαν πάλιν ἀνοχὴν, πατριαρχεύων, καὶ ἐψηφίσθη
ἄπραξ, ὡς μὴ ὤφειλε! τί δὲν ἐμηχανεύθη ὁ ἀνὴρ; ποῖον δὲν
ἐκίνησε λίθον, διὰ ν' ἀποτείσῃ τὰ πρὸ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ
προβαλλόμενα παρὰ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας ἐμπόδια; Ὡ!
τότε δὴ ὁ μέγας καὶ πολύτλας Ἀθανάσιος, ὁ δοκιμασθεὶς ἐν
Ἰβηρίᾳ καὶ τιμώμενος παρὰ τῶν βασιλέων, ῥιγῶν καὶ καρ-
δοκῶν ἐκ στιγμῆς εἰς στιγμὴν τὴν δικαίαν ἀκύρωσιν τῆς
ἐκλογῆς αὐτοῦ, προσέπεσεν εἰς τὸν οἶκτον τῆς ἀγιοταφικῆς
ἀδελφότητος, ἐπικαλούμενος διὰ σπλάγχνα ἐλέους τὴν τού-
των συνδρομὴν καὶ ὑπεράσπισιν. Οἱ δὲ τὴν τότε κατηναγκα-
σμένην τοῦ ἀνδρός ταπείνωσιν, εὐαγγελικῆς ταπεινώσεως
χαρακτῆρα νομίσαντες, καὶ εἰς τὴν καθ' ὑπόκρισιν φιλαδελ-
φίαν τοῦ μωροῦ μωρῶς πιστεύσαντες, ἀνέλαβον ὑπὲρ αὐτοῦ

πάντ' ἄγωνα, ὑπέστησαν μυρία ὅσα, ἕως ἐπαγίωσαν αὐτὸν εἰς τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν, τὴν τόσον δι' αὐτὸν ἐπιθυμητὴν καὶ περιώδυνον. Κρίνε ἤδη, πρὸς τῆς Ἱερωσύνης σου, κῦρ Γερμανέ, ποία βία; ποία ἀνάγκη προσεπισυνέβη, καὶ τίνος ἔνεκα παραπονεῖται ἡ Μακαριότης τοῦ διὰ τοῦ νεανίσκου τούτου, ὅτι βιαιῶς ἀπεσπάσθη τῆς φιλίας ἡσυχίας; Τί δέ ὅμως μετὰ τὴν ἀνάδασιν εἰς τὸν θρόνον καὶ τὴν χειροτονίαν; Πῶς δοκεῖς, ὅτι ἀνταπέδωκε πρὸς τοὺς ἀδελφούς τὴν εὐεργεσίαν; Ἐπότισεν αὐτοὺς ἀσυνειδήτως, Δέσποτά μου, τὴν χολὴν τῆς καταφρονήσεως καὶ καταδρομῆς, καὶ μέινας αὐτὸς μονογενὴς υἱὸς τοῦ Κοινοβίου ἐνέπεσεν εἰς τὰς ἄρκυς τῶν καλῶν ἀνθρώπων τοῦ Φαναρίου ὡς, καλῇ ὥρᾳ, τοῦ Λογιωτάτου σου. Ταῦτ' ἂν ἐξιστόρει ὁ Διατριβογράφος, ἐγίνετο τὸ Συναξάριον αὐτοῦ γνησιώτερον, περιεργότερον καὶ ψυχωφέλεστον.

Ἐν τῷ ἐξῆς §. ΙΔ' ὁ Λογιώτατος Κ. Κωνσταντινίδης ἀποφαίνεται ὡδὲ πῶς· « Ἄλλ' ἡ διάσωσις τοῦ Παραγίου Τάφου ἦτον θεόθεν ἀποτεταμιευμένη εἰς τὴν λαμπρὰν ἐποχὴν τοῦ ἐνδόξου τούτου ἀνδρός! » Λαμπρὰ διάσωσις τῷ ὄντι (δὲν βλέπεις;), καὶ ἀξία τοῦ ἐνδόξου τούτου ἀνδρός! Τὸ νὰ ἐξώσωσιν ὑμεῖς τοὺς Ἀγιοταφίτας ἐκ τῶν ἀνέκαθεν ιδιοκτησιῶν σας, τὸ νὰ ἀναπειτασθῶσιν αἱ πύλαι τοῦ Κοινοβίου σας εἰς τοὺς διψαλέους χρεωκοπίδας τοῦ Φαναρίου καὶ τῆς Δακίας· τὸ ν' ἀδικηθῶσι χιλιάδες ὀρφανῶν καὶ γηρῶν, διαρπαγέντων καὶ κατεσπαταλωμένων τῶν ἱερῶν χρημάτων ὑπὸ γραμματικιδίων, ἐπιτροπιδίων καὶ ἐξαρχιδίων· τὸ νὰ διαφθαρῶσι τὰ ἥθη καὶ ν' ἀμεληθῇ ἡ βελτίωσις τῶν περὶ τὴν Αὐτοῦ Μακαριότητα προσώπων, ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια λογιζέσθωσαν ὡς τὰ καλὰ τῆς διασώσεως! Εἶναι ἀληθές, Πάτερ Γερμανέ, ὅτι ὁ καλός σου Ἀθανάσιος ἐγένετο εὖτε

χέστερος τῶν προκατόχων αὐτοῦ· καθότι ἐπὶ τῆς πατριαρχείας οὐχὶ δὲ καὶ διὰ συμπράξεως τούτου ἠνοίγησαν τόσαι πηγαὶ πορισμοῦ διὰ τὸν ἅγιον Τάφον, ὥστε ἂν ὁ εὐτυχὴς οὗτος Ἄνθρωπος εἶχε δραχμῆς ἐγκέφαλον, ἡδύνατο νὰ κατορθώσῃ ὅντως ἡρωϊκὰς βελτιώσεις πρὸς κλέος αἰώνιον αὐτοῦ τε ἰδίως καὶ τοῦ ἁγίου Τάφου κοινῶς· ἀλλ', οἴμοι! ὁ μὲν, φέρει ἐφ' ἑαυτοῦ τὰς μελαίνας τῆς ἀμαθείας καὶ ἀνοίας κηλίδας· οἱ δὲ περὶ αὐτὸν, κόλακες ἄντικρυς καὶ θρασεῖς καὶ πανοῦργοι καὶ κλέπται· εἰ δέ τις φιλογενὴς ἐκ τῶν Ἀγιοταφίτων καὶ τὴν τοῦ γένους ἡμῶν προκοπὴν περὶ πλείστου ποιούμενος, οὗτοι πάντες παρηγκωνίσθησαν, καὶ τῶν πραγμάτων ἀπηλλοτριώθησαν, καὶ ὁ μὲν Ἅγιος Τάφος καὶ ὑμεῖς οἱ καλόγηροι φέρετε δικαίως τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ ὄνειδος, ὅτι καταγυμνοῦτε τὰ πτωχὰ ἔθνη ἐν ὀνόματι τοῦ ταφέντος καὶ ἀναστάντος ἐν Ἱερουσαλὴμ θεανθρώπου Σωτῆρος, τὰ δὲ ἀγαθὰ τῆς τοιαύτης ἀρπαγῆς καρποῦνται ἀσυστόλως ἄνθρωποι ξένοι, εἰσωλούμενοι λάβρως εἰς τὸ Κοινὸν, καὶ καταβροχθίζοντες τὰ ὑμέτερα· τὸ δὲ πάνυ γελοῖον, καὶ καταχλευάζοντες ὑμῶν αὐτῶν. Ἦτον ἄρα θεόθεν ἀποτεταμειυμένη ἡ διάσωσις διὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, διὰ νὰ γένηται οὕτως ὀριδηλοτέρα ἐκ παραθέσεως ἢ ἀνεπιτηδειότης τοῦ διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ καὶ διὰ τὰς ἀμαρτίας τῶν χριστιανῶν πατριαρχεύσαντος Ἀθανασίου.

Ἀλλ' ὁ Λογιώτατος Κωνσταντινίδης κοσμήσας τὴν ἐξῆς περίοδον τοῦ αὐτοῦ §. ἐκ πάντων τῶν θελκτηρίων τῆς κολακείας ἀνθέων, προσήνεγκεν αὐτὴν τῷ Μακαριωτάτῳ ὡς μικρὸν δεῖγμα εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ἀδράν αὐτοῦ δαψίλειαν. « Προικισμένος, λέγει, μὲ χαρίσματα ΟΥΡΑΝΙΑ, ὑπομονὴν, καὶ πραότητα σπαρίαν, ἐδέχετο ἀνεκτικῶς ὅλους τοὺς προπηλακισμοὺς καὶ τὰς ὕβρεις τῶν Ὀθωμανῶν δαρειστῶν,

ἐπαρηγόρει τοὺς ἄλλους μὲ ἐλπίδας χρηστὰς, καὶ ἐπιβ-
ρίψας τὰς ἐλπίδας του εἰς τὴν παρτέφορον πρόνοιαν ἔσπευ-
σε καὶ λάβη μέτρα πρόσφορα εἰς τὸ καὶ στήσῃ τὴν ἐπὶ
τὰ κρείττω φορὰν τῶν πραγμάτων τοῦ Κοινοῦ. » ΟΥΡΑΝΙΑ
φκίνονται, ὦ κῦρ Γερμανέ, εἰς τὴν αὐτοῦ Λογιότητα τὰ χα-
ρίσματα τοῦ Ἡρώος! Καλὸν τὸ Γερόντιον· πάντα σέγει, πάντα
ὑπομένει· ἄχολον, ἄκακον ἀρνίον! ἀλλ' ὀλίγοι ἐπίστανται καὶ
ὠφελήθῃσιν ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ἡπιότητος! Σοὶ δὲ, πάτερ, δὲν
φαίνεται μεγάλη ὑπομονὴ καὶ σπανία πραότης καὶ τοῦτ'
αὐτὸ οὐράνιον χρῆμα ἢ ἀνοχὴ τοῦ Ἀθανασίου, ὑφ' ἧς ἀνέχε-
ται νηπιώτερον ἀκούων τοιαύτας τερατολογίας παρὰ τοῦ χα-
μερποῦς Λογιωτάτου; Τοιαῦτα ἐν τοσοῦτῳ γλυκέα στωμύλ-
ματα ἀφειδῶς δαψιλεύμενα, καὶ ὡς βάλσαμα ναρκωτικὰ
θυμασίῳ ἐπενεργήσαντα, ἀπεκρίμισαν τὸν γέροντ' Ἀθανά-
σιον τὸν νήδυμον καὶ νήγρετον ὕπνον τῆς ἀνοχῆς, καὶ ἀφείλον
ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὴν ῥάβδον τῆς ποιμαντορίας καὶ τὰς
κλεῖς τοῦ Κιβωτίου· ὁ δὲ ῥέγχων ὀνειρεύεται ἴσως, ὅτι κρατεῖ
αὐτὰς ἔτι, ὁ δαίλαιος! Θέλεις καὶ καταλάβῃς τὰ οὐράνια αὐ-
τοῦ χαρίσματα; ἄκουσε πῶς μετεχείρησε τὰ πράγματα τῆς,
ἧς ἐνεπιστεύθη, πατριρχέας.

« Ἀδύνατον

ἔλιγεν ὁ Σοφοκλῆς,

παντὶς ἀνδρὸς ἐκμάθειν

Ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν

Ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῇς φανῇ » (1).

Ἄρα ὡς ἀνέβη τὴν περίοπτον ἀρχὴν ὁ ὑποκρινόμενος Ἀθα-
νάσιος, ἀπεγύμνωσε τὴν ἐν ἑαυτῷ ἀμαθίαν καὶ ἀνικανότητα

(1) Ἀντιγ. σιζ. 175—177.

εἰς τὸ κυβερνᾶν Κοινόβια, ὑπολαβὼν τὴν κυριαρχίαν τῆς Σιών, ἐφημερίαν τοῦ Νεοχωρίου. Δέον γὰρ ἵνα, συσσωματωθεὶς μετὰ τοὺς συναδελφοὺς αὐτοῦ, συνδιασκέπτεται μετ' αὐτῶν φιλαδέλφως περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων, ὡς περὶ πατρικοῦ οἴκου καὶ πατρικῆς κληρονομίας εἰς ὅλους ἐξίσου καθηκούσης καὶ μὴ διχμερίζομένης· δέον, ἵνα φέρεται πρὸς αὐτοὺς μὲν, ὡς ἀδελφὸς πρεσβύτερος, διεκδικῶν τῶν οἰκείων δικαιωμάτων τὴν ἀκεραιότητα, πρὸς δὲ τοὺς ὑπ' αὐτὸν, ὡς ἐπιεικὲς πατὴρ καὶ φιλάνθρωπος· οὗτος ἐξ ἐναντίας ἀπολακτίζων τοὺς νουνεχέστερους τῶν πατέρων, παραμελῶν τοὺς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐγκαταγηράσσαντας εἰς τὰ πράγματα τοῦ Κοινοῦ, ἀπεκκλείων τῶν συμβουλίων αὐτοῦ, εἴτις συνετὸς, εὐσυνείδητος, χρήσιμος, καὶ τῆς εὐκλείας τοῦ γένους καὶ τοῦ οἴκου συμφέροντος ἐφείμενος Ἀγιοταφίτης, καὶ κατατρέχων πολλοὺς αὐτῶν ἄνευ οἴκου, τινὰς δὲ καὶ μέχρι θανάτου, παρεδόθη δεδεμένος χερσὶ τε ποσὶ τε εἰς τοὺς καταβροχθιστὰς τῶν μεγάλων πυσότητων καλουπακοφόρους καὶ φεσοφόρους βωμολόχους, προσηγάγετο προσηλύτους τὴν μὲν διαγωγὴν προφανῶς αἰσχροβίους καὶ φαυλοκόλακας, τὴν δὲ ἱκανότητα ἀχρείους πρὸς ἅπαντα, καὶ τούτους ἀγαπῶν καὶ ἀξιῶν τῆς ἀγαθοδοτίδος αὐτοῦ ὑπολήψεως, καὶ προάγων ἐπὶ τὰ προφερέστερα τοῦ Κοινοῦ ὑπουργήματα· ἐπὶ πᾶσι δὲ ἤρξατο ὁ καλὸς σου καὶ αὐτὸς νὰ δωροδοκῇ, καὶ ἄλλους νὰ παρορᾷ δωροδοκοῦντας εἰς ἀγιοταφικὰς ὑποθέσεις, (πρόδος καὶ αὕτη τῆς λαμπρᾶς αὐτοῦ ἐποχῆς (1).) Ἐξέστη ὁ δυστυχὴς ἀγιοταφίτης μὴ δυνάμενος ν' ἀναγνωρίσῃ εἰς τὸν

(1) Πατὴρ τῆς προόδου τῆς ἐποχῆς καὶ εἰσηγητὴς πρώτιστος τῆς δωροδοκίας ἐπὶ τῆς ἡρωϊκῆς καὶ κατὰ γράμμα χουτῆς ἐποχῆς τῆς ἐπὶ τὴν τιμὴν νὰ ᾔναι ὁ νῦν ἐν Ἀθήναις.... ὁ πρῶτος ἐκεῖνος καθηγμενὸς τοῦ Λογιωτάτου Κωνσταντινίδου.

ἐξαλλον τοῦτον Πατριάρχην τὸν πρόην τεταπεινωμένον Ἀθανάσιον, ὃν ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἀδελφὸν ἐνεθρόνισεν, ἵνα μὴ ἐπιβῇ τοῦ θρόνου ἀλλότριος ἀλλαχόθεν· ἀπετροπιάσθη ὁ ἀγιοταφίτης τὴν θαυμασίαν ταύτην καὶ ἐπὶ καταστροφῇ πάσης ἐξ-
 ρύτητος τοῦ Κοινοβίου γενομένην ἀλλοίωσιν, καὶ ἡγανάκτη-
 σεν, ἐφ' ὅσον οὐδὲ ὄναρ ἠδύνετο νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἔμελλεν ὁ
 παλαιὸς τῶν ἡμερῶν ἀγιοταφίτης Ἀθανάσιος ν' ἀνα-
 κυχήσῃ οὕτως ὑπερφιάλως πρεσβεῖα, ὅποια τοσοῦτοι αἰῶνες
 γεράραντες ἐπεκύρωσαν· ἔφριξεν ὁ ἀγιοταφίτης, ἰδὼν τὰ εἰσο-
 δήματα τοῦ Κοινοῦ καταδαπανώμενα, τῇ μὲν εἰς τὰς κατὰ
 τῶν συναδελφῶν αὐτοῦ καταδρομὰς, τῇ δὲ εἰς πλουτισμὸν
 ὀλίγων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱεροσύλων, καὶ τινων Βλαχο-
 μπογδάνων· ἐδάκρυσεν ὁ ἀγιοταφίτης, ἐξουθενούμενος, περιϋ-
 βριζόμενος, λοιδορούμενος, διωκόμενος, καὶ εἶπε κινῶν μετὰ
 λύπης τὴν κεφαλὴν «Ἐμελεν ἄρα!...» Δὲν εἶδες, Γέρων
 Γερμανέ, οὐδὲ ἤκουσες παλιοκροτάφους καὶ σεβασμίους συνα-
 δελφούς σου δακρύοντας καὶ καταρωμένους καὶ ἐπικαλουμένους
 ἐν ἐνδομύχῳ ἄλγει τὴν θείαν δικαιοσύνην. ὦ! τότε δὲν ᾔθε-
 λες εἶσθαι τόσον σκληροκάρδιος, οὐδὲ μισάδελφος, ὥστε νὰ
 σπιλώσῃς τὸ καλὸν σου φιλοπόνημα εἰς τὰ τυιαῦτα οὐράνια
 χαρίσματα τῆς Λογιωτατικῆς Διατριβῆς.

Ἀλλὰ δεδόσθω, καὶ προικισθῇτω καὶ τὸ ἀφ' ἡμῶν ὁ Ἡρα-
 κλῆς τοῦ Κωνσταντινίδου διὰ τὸν γάμον αὐτοῦ πρὸς τὴν
 καλλίσφυρον Ἡβὴν μὲ τὰ οὐράνια ταῦτα ἔδνα, τὴν ὑπο-
 μογήν, λέγω, καὶ τὴν πραότητα· τί τὸ ἐκ τούτου; καὶ ποῖος,
 πρὸς θεοῦ! Ἐξηνταβελόνης δὲν εἶναι πεπροικισμένος μὲ τὰ
 χαρίσματα ταῦτα; τίνος φιλαργύρου ἰδρόνει τὸ οὖς, ὅσον καὶ
 ἂν προπηλακίζεται, ὅσον καὶ ἂν πισσαλείφῃται, ἀπαιτούμε-
 νος ὀβολὸν καὶ τοῦτον διὰ τόκον δανείων; Ποῖος ἀθίγγανος
 φέρει εἰς νοῦν τιμὴν, ἀξιοπρέπειαν, ὑπόληψιν, θρησκείαν, συν-

εἰδῆσιν, προκειμένου νὰ λύσῃ τὸ βαλάντιον; ποῖος Ἀθανάσιος, ὅπως μὴ ἀποδώσῃ τὰ ὀφειλόμενα, δὲν γίνεται ὑπομονητικὸς, πρᾶος, ἀνεκτικὸς, καὶ, κατὰ τὸ εἰρημένον, «τοῖς πᾶσι τὰ πάντα, ἵνα [ἀπὸ] πάντας κερδήσῃ;» Ἐπειτα πηλίκος ἄθλος οὗτος ἥρωος, τὸ νὰ καταπίνῃ καθεύμενος τοὺς προπηλακισμοὺς καὶ νὰ σιωπᾷ; Μὴ δὲν ἔπασχον ταῦτά κ' ἔτι τούτων χείρονα οἱ δυστυχεῖς αὐτοῦ προκάτοχοι; ἦσαν ἄρα καὶ αὐτοὶ ἥρωες μεταξὺ τῶν Πατριαρχῶν;

Ἄλλ', «οὐχί! ἀποκρίνεται τὸ καλὸν Λογιωτατίδιον· ὁ ἐμὸς ἥρωας Ἀθανάσιος ἐπέφερε καὶ ἡρωϊκὴν ὄντως τὴν θεραπείαν· προσκαλεσάμενος περὶ ἑαυτὸν τοὺς φρονιμωτέρους τοῦ γένους.... συνεσκέφθη περὶ εὐρέσεως τρόπου ἱκανοῦ καὶ τὸν κίνδυνον γ' ἀποσείσῃ, καὶ τὰ δίκαια τῶν δανειστῶν γ' ἀσφαλίσῃ, ὅσον τὸ δυνατόν.» Ἀλλὰ μὴ σύ γε πλανηθῇς, Γερμανέ, οὐδ' ἐκ τούτων, οὐδ' ἐκ τῶν καθεξῆς εὐπροσώπων ἀπολογημάτων, πρὶν ἀκριβῶς ἰδῆς ποιοί τινες, καὶ πῶς διεξεπεραίωσαν οὗτοι οἱ τοῦ γένους φρονιμώτεροι τὴν τῶν πραγμάτων διαχείρησιν. Τοῦτο μὲν οὖν ὁ λόγος προῖων θέλει σέ διδάξει, οἶμαι, ἀρκούντως. Σὺ δ' ἐν τούτῳ διάτρεξον διὰ τοῦ βλέμματός σου τοὺς ἐν τῇ Διατριβῇ ἐφεξῆς παραγράφους τῆς Λογιότητός του, καὶ ἴδε πῶς ἐν μὲν τῷ §. 15 «Ἀπέστειλεν (ὁ Ἀθανάσιος) ἐπίτροπον εἰς Βλαχομολδαυίαν τὸν Καισαρείας τῆς Φιλίππου Καισάρειον.» ἐν δὲ τῷ §. 16. «Ἐγεύετο τὴν πικρίαν τῶν θλίψεων· διότι τὸ σχέδιον τῆς ἐλαττώσεως τῶν τόκων δὲν ἐστάθη δυνατόν γὰρ ἔμβῃ εἰς πρᾶξιν ἐν Ἱερουσαλήμ.» Διηγήματα τραγικὰ τοῦ Σοαυίτου, κινουῦντα τὸν ἔλεον! Ἐν §. τῷ αὐτῷ. «Ἐξέκαυσε, λέγει, τὸν ζῆλον τοῦ Βογορίδου Πρίγκιπος τῆς Σάμου!» Πλὴν ἐνταῦθα ἄς μοι συγχωρήσῃ ἡ χάρις του! Ὁ τῶν κοινῶν χρημάτων ἐνθερμος ἐραστὴς Κ. Βογορίδης δὲν εἶχε γρίαν οὐδε-

μίαν τῆς ἐπικλήσεως τοῦ γέροντος Ἀθανασίου, ὅπως ὀρέξη
χεῖρα βοηθείας εἰς τὸ ἀγιοταφικὸν Κιβώτιον· ὁ διακαῆς ζῆ-
λος τοῦ ἀνδρὸς ὁμολογεῖται ὡς αἰείποτε ἐκκεκαυμένος νάφθη
καὶ πίσση καὶ στυππεῖω καὶ κληματίδι, καὶ αἰείποτε ἑτοιμος
καὶ αὐτεπάγγελτος πρὸς βοήθειαν τῶν Κοινῶν, πολλάκις καὶ
τοῦ θέντος πυρπολίστικώτερον! Πῶς λοιπὸν προσβάλλει τὸ
φιλότιμον τοῦ Κ. Βογορίδου δι' ἀνηικείων ἐκφράσεων; Πάλιν
ἐν §. τῷ αὐτῷ· «*Ἐθετο, λέγει, σχέδιον ἀσφαλὲς τὴν ὀλιτε-*
λῇ κατάργησιν τοῦ τόκου.» Πῶς σοι δοκεῖ καὶ οὗτος ὁ
ἄλλος τοῦ ἥρωος; οὐχ Ἡράκλειος; ἀλλ' ἂν εἰσακουσθῶσιν εἰς
τὰ ὧτα Κυρίου Σαββᾶθ αἱ τοσούτων μυριάδων πτωχῶν
ἀδικηθέντων κατὰ τὰ νομίσματα, Δέσποτά μου, ἱκανὸν τὸν ἕνα
τάρταρον διὰ τοὺς ἀδικήσαντας, καὶ τὸν Πατριάρχας, καὶ τὸν
Συμβούλους ἐκείνου;

Ἀλλὰ τὸν τε ἄνθρωπον φαίνεται ἡ Διατριβὴ μετρηφισμένη χι-
τῶνα εὐφροσύνης καὶ ἱματισμὸν δούχρουτον. Ὁρᾷ τοὺς
ἐξῆς παρὰ γράφους οἰοῦν σκιρτῶντας καὶ χορεύοντας ἐν ἀγαλ-
λίᾳ· διὰ τί τοῦτο; διότι ἐντεῦθεν ἤρξατο καὶ ἡ εὐτυχία
τοῦ χρηστοῦ νεανίου καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ συναδελφῶν. «*Ἡ*
Αὐτοῦ Μεγαλειότης, λέγει, (ὁ Σουλτὰν Μαχμουδ) θέ-
λων γὰρ δώσῃ μίαν νέαν καὶ διάσημον ἀπὸδειξίῃ τῆς ἐπι-
εικείας καὶ ἀγάπης τοῦ πρὸς τὸ Γραικικὸν ἔθνος (!!)....
προσέταξε γὰρ δοθῶσιν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ταμείου εἰς τὸ
Κοινὸν τοῦ Παραγίου Τάφου πεντακόσαι χιλιάδες γροσίων
διὰ γὰρ μοιρασθῶσιν εἰς τοὺς δαφειστάς καὶ γὰρ γένη ἀγαθὴ
ἐναρξίς τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ χρέους κτλ.» Εἰς ταῦτα ἐπάγει
ἐνθουσιῶν ὁ νέος §. 20: «*Ἐνταῦθα πλέον ἢ ἡλιξάν τὰ τοῦ*
Παραγίου Τάφου μορφὴν· τὸ πᾶν μετεβλήθη εἰς τὸ αἵ-
σιον καὶ χαροποιόν!» Φαντάσθητι ἤδη, ὦ γὰρ γέρων,
500,000 γρόσια, εἰς ἀργυρᾶ νεόκοπα πεντόγροτα, ἀκτινοβο-

λοῦντα ἐν μέσῳ τοῦ Φαναρίου «ἀληθινὸν ἀνδρὶ φέγγος,» κατὰ Πίνδαρον, καὶ τὸν εὐσυνείδητον Φαναριώτην μὲ κεχηγνὸς σόμα καὶ διψαλέα ὕμματα περιμένοντ' ἀνυπομόνως τὸ σημεῖον τῆς διαρπαγῆς. ἤδη ἡτοιμάζοντο βαλάντια, ἠκονίζοντο ὄνυχες, ἔτριζον ὀδόντες, ὠνειροπολοῦντο ἀποκαταστάσεις, εὐτυχίαι πχστιάδος, ἀρράβωνες ἀδελφῶν καὶ θυγατέρων, καὶ ἡ λύσσα τῆς αἰσχροκερδεΐας ἦτον ἤδη εἰς τὸν διακαέστερον αὐτῆς ἀναβρασμὸν, ὅτε «*Συγχρότως, ἱστορεῖ ἡ λογιότης τοῦ §. 22, διαορίσθησαν ἐξ αὐτῶν ἐκλεγέντες οἱ πλέον εὐσυνείδητοι καὶ συγκεκροτημένοι μὲ ἀξιότητα καὶ πεῖραν. Αὐτοὶ ἐπιβρῶννύμενοι ἀπὸ τὸν ζῆλον τοῦ Πατριάρχου καὶ ἀτερίζοντες εἰς τὸ παράδειγμα τῆς ἀκουράστου ἐπιμελείας τοῦ ἤρξαντο τακτικῶς τὰ μεταρρύθμιζωσι τὸ χρέος καὶ τὰ τακτοποιῶσι τὰ χρηματικά τοῦ Κοινοῦ!*» Κάλυμμά τι σεμνοπρεπείας ἀκαίρου ἐφειπλωμένον ἀπειροκάλως παρὰ τοῦ πανούργου λογιωτάτου ἐναποκρύπτει τὸ χάριεν καὶ κωμικὸν τοῦ μέρους τούτου τῆς ἱστορίας, καὶ στερεῖ τοὺς περιέργους τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ἐξ αὐτοῦ διασκεδάσεως. Ὅθεν ἄς ἔχω τὴν ἄδειαν, ἃν περιστείλας ἄκραν τινὰ τῆς σκηνῆς ἐπιδείξω σοι μέρος τοῦ ἀληθοῦς δράματος, ἵνα μὴ σε ἀπατᾷ τοῦ λοιποῦ ἡ τῆς ὑποκρίσεως προσωπίς. Τεθέντων εἰς τὸ μέσον τῶν Σουλτανικῶν πεντογρόσων, ἐκκλησίας γενομένης, καὶ πάντων τῶν Εὐγενεστάτων τοῦ Φαναρίου συναθροισθέντων, κύκλωθεν κύκλω (1), ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης ἐτέλεσεν, ὡς λέγεται, κωμικὴν τινὰ ἱεροπραξίαν. Φορέσας τὸ ῥάσον αὐτοῦ καὶ ἐπανωκαμήλαυκον, ἐπὶ δὲ τούτοις τὸ ἐπιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον,

(1) «Περὶ κύκλωσάν με κύνες πολλοί, συναγωγὴ πονηρευμένων περιέσχον με.» Δαβ:δ ψαλ. κἀ.

καὶ βαλὼν ἐν κατανύξει τὸ, *Εὐλογητὸς*, ἀνέγνωσεν ἐπὶ τῶν φαλαγγηδὸν ἐστοιχωμένων στιβῶν τῆς βασιλικῆς δωρεᾶς εὐχὴν τινὰ, ὡς ἐκείνην τὴν τῆς ἀρτοκλασίας, ἐν ᾗ μνημονεύονται οἱ πεντακισχίλιοι ἄνδρες χορτασθέντες διὰ θαυματουργίας, καὶ ἐπιζητεῖται ὁ ἐκ Θεοῦ ἁγιασμὸς πρὸς τοὺς ἐξ αὐτῶν μεταλαμβάνοντας πιστοὺς δούλους αὐτοῦ. Τότε ἔψαλλον οἱ παρόντες, οἱ μὲν τὸ, « *Πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν* κτλ. » Οἱ δὲ, οἵτινες συνίστων αὐτοσχεδίως τὸν ἀριστερὸν χορὸν, ἐν ταῖς χερσὶ κατέχοντες τὰς κυρβασίας (καλουπάκια) ἀνεφώνουν μὲ προκεκλιμένας τὰς κεφαλὰς τὸν Πολυχρονισμόν τοῦ *Μακαριωτάτου*, *Θειοτάτου* τε καὶ Ἀγιωτάτου Πατρὸς καὶ Πατριάρχου τῆς Ἀγίας Πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, Συρίας, Ἀραβίας, πέσαν τοῦ Ἰορδάνου, *Kanā* τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἀγίας Σιών Κυρίου, Κυρίου Ἀθανασίου, εὐλογοῦντος αὐτοὺς ὀλοφύχως ἄμ.φω ταῖς χερσίν. Ἐπὶ τέλους δὲ ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης πληρώσας τὰς χεῖρας ἀργυρίου, ὡς οἱ διανομεῖς τῶν κολύβων εἰς τῶν ἐκκλησιῶν τὰ προαύλια, ἔψαλλε, πολλῶν παιδαρίων, ὡς ὁ Γεώργιος, ἰσοκρατούντων, τὸ κοσμοχαρμόσυνον ἐκεῖνο « *Δεῦτε λάβετε φῶς ἐκ τοῦ ἀγεσπέρου φωτὸς* κτλ. » Καὶ τότε δὴ τότε ἐπέπεσον ἀκάθεκτοι ὅλως κατὰ τῶν δυστυχῶν στιβῶν μετὰ θείου καὶ ἐκκεκαιμένου ὄντως ζήλου οἱ φιλογενεῖς, ὡς ὁ λαὸς τὸ μέγα Σάββατον ἀρπάζων τὸ Ἅγιον Φῶς εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως (I), οὗτος μὲν τὴν ὁμολογίαν

(1) Μετὰ πλείστης μου ἀπορίας, Πάτερ Ἄγιε, δις, τρίς φυλλολογήσας τὸ περὶ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως Σύνταγμα σου, οὐδὲ γὰρ εὔρον περὶ τῆς διχθρυλλήτου ἱερᾶς φωτοφανείας ταύτης. Τί τὸ αἷτιον τῆς τοιαύτης ἀεικοῦς σιωπῆς σου; Ἡ ἡγνός σου, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀπλουστέρων ἀδελφῶν, εἰς κοινὰς καὶ ἀδελφότους φήμας, οὐκ οἶδα πόθεν διαδοθείσας, πιστεύοντες,

του, ὁ δ' ἄλλος τὴν τῆς θείας του, ὁ δὲ τὴν τῆς συνοίκου του, καὶ ὁ δεῖνα τὴν τῆς καλῆς ἐκείνης χήρας ... Ἐξοφλήθησαν αἱ ὁμολογίαι τοῦ Εὐγενεστάτου..., τῆς Ἐκλαμπροτάτης..., τοῦ Τιμιωτάτου... Οὕτω πρὸ τῆς τεσσαρακοστῆς τῆς πανηγύρεως τὰ εὐλογημένα πεντόγροστα ἂν εἶδες σὺ, πτωχὲ Γερμανέ, νὰ ἴδῃ καὶ ὁ πτωχὸς δανειστὴς τῆς Κωνσταντινουπόλεως,

οἱ μὲν νομίζουσιν, ὅτι τὸ ἐν τῷ Ναῷ τῆς Ἀναστάσεως ἀνέκαθεν μεταδιδόμενον τῷ λαῷ Ἁγίον Φῶς εἶναι θαυματουργία τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Χριστοῦ πρὸς δοξάν διῆεν τοῦ τάφου αὐτοῦ κατ' ἔτος, ἐν οὐ δέοντι, ἐνεργουμένη· οἱ δὲ, φαντάζονται μετὰ τοῦ σοφωτάτου Κοραῆ, ὅτι πλαστοურγεῖται τοῦτο κατ' ἔτος ὑπὸ τῶν μοναχῶν πρὸς ἐξαπάτην τῶν ἀπανταχόθεν ἀγγελιστῶν συρρέοντων τότε Ἑλλήνων, Ἀρμενίων, Ἀράβων, Κοπτῶν, Σύρων, Χαμπεσίων, Γεωργῶν, Σλάβων, Ῥώσων, Λατίνων κτλ· Τίνος ἕνεκα λοιπὸν ἐρείσθη καὶ ἐνὸς ἐξηγητικοῦ παραγράφου ἢ σημειώσεως; Ὅτι μὲν οὐδετέρων τῶν εἰρημένων περὶ τούτου δοξασιῶν εἶναι ἢ δύναται νὰ ᾔηται ἀληθῆς, νομίζω ὅτι καὶ μικρὸν ἔχων νυνὶ ὁμολογήσεις καὶ αὐτὸς ὅτι δὲ μέγα καὶ φρικτὸν ὄνειδος προσάπτεται δικαίως παρὰ τῶν νυνὶ ἐχόντων εἰς τοὺς εἰδότης καὶ κρύπτοντας τὴν ἀλήθειαν, καὶ τε Πατριάρχης τις ἢ, καὶ τε ἱεροκέρυξ, συνεπίστασαι· Πῶς λοιπὸν ὑπέφερες, ὁ τῶν κατὰ Χριστὸν ἀληθειῶν διαπρήσεις σὺ κήρυξ νὰ ὑποθάλης διὰ τῆς σιωπῆς σου ἐν μέσῳ τοῦ φασφόρου ἐν αἰῶνος τοιαύτην ἐπονείδιστον πλάνην, φενακίζουσιν τοὺς λαοὺς καὶ σκανδαλίζουσιν τοὺς πεπαιδευμένους, καὶ ν' ἀφήσης ἐν τῷ σκότει τῆς ἁμφοβίας τὴν περὶ τοῦ Ἁγίου Φωτός ὑπόθεσιν, προμνηστεύων οὕτω τοῖς ἀδελφοῖς τὴν ἀπάτην, καίτοι ὢν ἐλεύθερος τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος ἱερεὺς καὶ διδάσκαλος; Δὲν εἶναι ταῦτα ἔργα καλὰ, Δέσποτά μου· δὲν εἶναι χριστιανικά· Παύσατέ ποτε, πρὸς Θεοῦ! ὠφελοῦμενοι ἐκ τῆς μωρίας καὶ ἀμαθείας τῶν λαῶν· φωτίζετε, μὴ σκοτίζετε τοὺς χριστιανούς διὰ τῶν τελετουργουμένων φώτων σας. « Μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκοτους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε... Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα ὑπὸ τοῦ φωτός φανεροῦνται· πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον φῶς ἐστί. » (Πρὸς Ἐφεσ. ε. 11—14.). Ἀλλ' ἐπιβάλλει σοι μακρῶς τὴν σιωπὴν ἵσως ὁ Πατριάρχης σου ἐπιτάσσων ἐπαξίως τῆς ζοφερᾶς αὐτοῦ ἀμαθείας·

« Ἄλλου λόγου μεμνησθαι· τόνδε δ' οὐδαμῶς

« Καίρις γεγωνεῖν· ἀλλὰ συγκαλυπτός! » (Αἰσχύλ. ἐν Προμ., 522.)

ὅστις εἶχεν εὐλογῆσαι πρὸ μικροῦ τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Μαχμούδ. Οὕτως ἔμεινε πάλιν τὸ ταμεῖον ἄνευ ὀβολοῦ, διερεθίσαν μόνον τὴν τῶν ἐγκρίτων ἀπληστίαν. Τότε δ' ἐπειρήσαν τὸ ἐξῆς: Ἐξελέξαντο εὐσυνειδήτως τοὺς εὐσυνειδητοτέρους τῶν χρεωκοπιδῶν, καὶ ἀπέπεμψαν αὐτοὺς εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου θύσοντας καὶ ἀπολέσοντας ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Τάφου. Τότε καὶ δύστηνά τινα ἐξαμβλώματα τοῦ Κλήρου, ἡμίγυμνα καὶ πειναλέα καλογηρίδια, ἐξ ἀνελευθέρου χαρπεσίας ὀρμώμενοι, καὶ τὰς οὐρωδοὺς τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν δεσποινῶν ὅας καταφιλοῦντες, καὶ, κατὰ τὸν Θεολόγον (I),

«... ὁ μὲν ἐκ χειρῶν πίλεκυν μέγαν, ὃς δ' ἄρ' ἐχέτλην

« ῥίψας, ὃς δὲ δορὴν, ὃς δούρεα, ὃς δὲ πυράγρην... »

« Στεινύμενοι, στεῖνοντες... »

εἰσεχώρησαν εἰς τὰ πράγματα καὶ προεκρίθησαν εἰς ἐξαρχίας. Ἐφορολόγουν λοιπὸν καὶ οὗτοι κακεῖνοι τοὺς πτωχοὺς καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου ἐνδεεῖς, ἀλλὰ, κατὰ δυστυχίαν, εὐλαβεστέρους τοῦ προσήκοντος ἀδελφοὺς χριστιανοὺς, ὥς ἂν μὴ ᾔσαν ἱκανὰ εἰς αὐτοὺς τὰ ὑπὸ τῆς βαρβάρου τυραννίας ἐπιβεβλημένα δυσβάστακτα φορολογικὰ βάρη, καὶ ἀπέσπων ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς πενίας καὶ τὴν ἐσχάτην δρᾶκα τοῦ ἀλεύρου. Ἀλλ' ἄρα μετὰ τοῦ γενικοῦ τούτου ὀνείδους τοῦ ἀπονεμηθέντος εἰς τὸν ἅγιον Τάφον συνεπεγένετο καὶ μικρόν τι ἢ μέγα ὄφελος δυνάμενον ν' ἀντισηκώσῃ τὴν ἠθικὴν ζημίαν; οὐδαμῶς· καθότι ἕκαστος τῶν ἐντιμοτάτων ἐξάρχων, παρὰ τὰς μεγάλας καὶ κατεπειγούσας ἀνάγκας τοῦ Ἁγίου Τάφου, κατετρύχετο ἀπὸ ἰδίας πληγᾶς ἔτι μᾶλλον δυσιάτους καὶ προῦργιαιτέρως. Ἐκ τῶν

(1) Γρηγορ. Ναζ. Ἐπ. ΠΓ'.

συναχθεισῶν λοιπὸν ποσοτήτων ἄφειλε τὸ μὲν Α' τρίτον διὰ τοὺς ἐξάρχους, τὸ δὲ Β' τρίτον διὰ τοὺς αὐτῶν προαγωγίας καὶ προστάτας, τὸ δὲ Γ' τρίτον δι' ἑξοδα γραμμάτων εἰς λογιωτάτους Γραμματικούς, δι' ἀγαθοεργίας εἰς ἄγαμα κοράσια, καὶ δι' ἄλλας ἐκτάτους περιστάσεις· ὅλα δὲ τὰ ἐπίλοιπα ἀπεταμιεύοντο εἰς τὸ ἐν Φαναρίῳ Μετόχιον καὶ διενέμοντο τακτικῶς εἰς τοὺς δανειστάς. Ἰδού, διδάσκαλε Γερμανέ, πῶς οἱ μὲ ἀξιότητα καὶ πείσαν συγκεκροτημένοι, ἐπιρρώγνυμενοι ἀπὸ τὸν ζῆλον τοῦ κῦρ Ἀθανασίου μετερρύνθμισαν καὶ ἐτακτοποίησαν τὰ χρηματικά τοῦ Κοινοῦ, καὶ πῶς ἔπρεπε νὰ ἐκθέσῃ αὐτὰ ἡ λογιότης του, ἐὰν δὲν ἔμελλε νὰ καταπτυσθῇ ὡς κόλαξ καὶ παράσιτος. Ἀλλὰ, τί δεῖ τὰ πολλά; ...

« — χρυσέα

« Κλῆς ἐπὶ γλώσσᾳ βέβακε. » (2)

Εἰς τὸν § 24 τῆς Ἀθανασιάδος ἐξυμνεῖ τὰς ἀριστείας ἄλλου ἥρωος, τοῦ ἀρχιδιακόνου Ἰωβ, ἀποσταλέντος ὡς πρέσβειος παρὰ τῇ αὐλῇ τῆς Αὐστρίας ἐπὶ συνάξει ἐλέους παρὰ τῶν ὁδοδόξων κατοίκων τῆς ἐπικρατείας ἐκείνης. « Τῆς πρεσβείας, λέγει, ταύτης ὑπουργὸς ἐστάλη ὁ Ἀρχιδιάκονος τοῦ Θρόνου Ἰωβ, ἀγῆς ἐμβριθῆς, σπουδαῖος καὶ ζηλωτῆς κτλ. » Τὰ ἐγκώμια ταῦτα, Δέσποτά μου, προέρχονται μέρος μὲν ἀπὸ τῆς περὶ τὰ ἐγκώμια μανίας τῶν λογιωτάτων τοῦ Φαναρίου, καθὼς ἀνελευθέρως καὶ δουλοπρεπῶς ἐκπεπαιδευμένων, τὸ πλεῖστον ὁμῶς καὶ ἀφ' ἐτέρας τινὸς μερικωτέρας αἰτίας· διότι τὸ καλὸν τοῦτο παιδάριον, ὅσον καλὸν καὶ ἂν ᾗ καὶ στωρὺλον, ὅσον καὶ ἂν φημίζηται κατ' ἐξοχὴν ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΣ, φοβεῖται ὁμῶς τὸν ἐπιτυχέστατον ἐκείνον τῆς κολακείας πρωτομαγίστορα κατι-

(2) Λίσχ. Περρ.

σχύσαντα νὰ κατέχη παχυτέραν δραγμὴν τῆς μακαρίας γενειάδος, φοβεῖται, λέγω, μὴ παροξυνθεὶς ἐπὶ περιφρονήσῃ ὁ φοβερὸς ἐκείνος αὐθέντης καὶ δεσπότης τοῦ αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ Ἀθανασίου, ῥίψῃ τὸν μικρὸν τοῦτον

« — ποδὸς τεταγών, ἀπὸ βηλοῦ θεσπεσίου.

« — ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι! » (1)

Ὁ διάκονος Ἰὼβ ἐμβριθής! Γνωρίζεις τὸν διάκονον Ἰὼβ, Γερμανέ; ἡ δοκοῦσα τοῦ ἀνθρώπου ἐμβρίθεια εἶναι πονηρία ἄντικρυς καὶ δολιότης καὶ ιδιοτέλεια, ὑπὸ τὸ ὕψοφρον τῆς φαρισαϊκῆς ἀλαζονείας. Ἐξομολόγησον τὸν Γεώργιον μυστικῶς, ἵνα σοι εἴπῃ αὐτὸς περὶ τῆς ἐμβριθοῦς χαιρεκακίας τοῦ ἐγκωμιαζομένου, καὶ περὶ τοῦ φθόνου καὶ τῆς μνησικακίας αὐτοῦ. Ὁ διάκονος Ἰὼβ σπουδαῖος! Γνωρίζεις τὸν διάκονον Ἰὼβ, Γερμανέ; ἡ σπουδὴ τοῦ ἀνθρώπου ὀργᾶ πρὸς φιλοπραγμοσύνην, πρὸς κερδοσκοπίαν, πρὸς ῥαδιοουργίαν. Ἐξομολόγησον δειλοὺς τινὰς καὶ ἀφώνους σήμερον Ἄγιοταφίτας, ἵνα σοι εἴπωσιν, ὁποῖαν καὶ ὅσην σπουδὴν καὶ δραστηριότητα καταβάλλει πρὸς καταδρομὴν τῶν ιδίων ἀδελφῶν. Ἀλλ' ὁ διάκονος Ἰὼβ καὶ ζηλωτής! ὦ, δὲν γνωρίζεις βεβαίως τὸν διάκονον Ἰὼβ. ἔχει καὶ αὐτὸς τὸν ἐκκεκαυμένον ζῆλον τῶν Κυρίων, Κυρίων... Ζηλωτής πρὸς παραγκώνισιν τῶν πρὸ αὐτοῦ καὶ πρὸς κατάστασιν ἑαυτοῦ ἀντὶ πολλῶν. Ἄπληστος τοῦ ἀρπάζειν, καταλαμβάνει πάντας τοὺς στρόφιγγας τῆς χρυσορρύθρου πηγῆς τῶν ἀγιοταφικῶν προσόδων, αὐτουργὸς καὶ αὐθέντης πάσης ὑποθέσεως, παρὼν εἰς Αὐστρίαν, παρὼν εἰς Ἱερουσαλήμ, παρὼν εἰς Δακίαν, πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα τρυγῶν. Ζηλωτής! προφαίνει μέχρις

(1) Ὁμ. Ἰλ. Α. 591. 589.

ἐνθουσιασμοῦ ἄμετρον σέβας εἰς τὰ ἱερὰ προσκυνήματα, ἔρωτα πλατωνικὸν ὑπὲρ τοῦ Κιδωτίου, μαρτυρικὴν σταθερότητα εἰς τὸν Χριστὸν, ὅταν πρόκειται χρυσὸς φιλοχρίστου τινὸς (1), ἐν ᾧ ἄλλως εἰς τὰς συναναστροφὰς καὶ μάλιστα τὰς ἐν Δακίᾳ ἐφάνη ἀρκετὰ τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ιθ' αἰῶνος ἄνθρωπος, καθ' οἷον δὴποτε θέλεις τρόπον. Μ' ὅλον τοῦτο, Γέρων μου, ἐκ τῆς μεγάλης αὐτῆς καὶ πολυκρότου ΠΡΕΣΒΕΪΑΣ, ἐξ ἧς προσεδοκᾶτο ὁ ἄπλετος καὶ βαρυτάλαντος χρυσὸς τοῦ Γύγου καὶ τὰ ἐξαπάλαιστα χρύσεια ἡμιπλίνθια τοῦ Κροίσου (2) εἰς τοὺς νέους Δελφοὺς τοῦ χριστιανισμοῦ, μᾶς ἀγγέλλει μετ' ἀμνηχανίας ὁ Λογιώτατος ὅτι, « *ΜΟΛΙΣ* ἐστάλη βοήθεια εἰς τὸν *Πατριάρχην ΠΕΡΙΠΟΥ* ἑκατὸν χιλιάδες γρόσια· » Ἐκ μέσου ὅμως τῶν δύο τούτων ἀντικυμαινομένων καὶ ἀντεκρουομένων μοριδίων: *ΜΟΛΙΣ* καὶ *ΠΕΡΙΠΟΥ* κατεποντίσθησαν τριάκοντα (ἵνα μὴ εἴπω τριάκοντα καὶ πέντε) χιλιάδες· διότι κατ' ἀλήθειαν, μόλις περίπου ἐβδομήκοντα χιλιάδες γρόσια ἀπέλαβε τὸ Κοινόν.

Ἀλλὰ πρὸς τὸ παρὸν ἀφείς τὸν Ἰωβ ἐπὶ κοπρίας, ἅς σοι ἀναλύσω καὶ τινα τῶν ἐξῆς τοῦ Λογιωτάτου χαριεντισμῶν.

« Αὐτὰρ ἐγὼ καὶ τοῖο καὶ ἄλλης μνήσομ' αἰοῦς. »

Εἰς τὸν § 26 ἀναφέρεται ὁ πολύτλας Ἀθανάσιος ὡς ῥέκτης ἔργου, εἰς οὗτινος τὴν κατόρθωσιν τόσον συνετέλεσεν ἡ ἡρωϊκὴ Αὐτοῦ Μακαριότης, ὅσον σὺ, Πάτερ Γερμανέ, καὶ ὁ Λογιώτατός σου. « Τότε, λέγει, ἔλαβε... τὴν εὐμενῇ καὶ φιλόανθρωπον συγκατάθεσιν τοῦ εὐσεβεστάτου αὐτοκράτορος *ΝΙΚΟΛΑΟΥ*, εἰς τὸ γὰρ σταλῇ εἰς ἑξαρχος ἐκ μέρους τοῦ

(1) « Μὴ δωρεὰν Ἰωβ σέβεται τὸν Κύριον ; (Ἰωβ. κεφ. Α'. 9.)

(2) Ἡροδ. Βιβ. Α'. 14. 50.

παναγίου Τάφου, διὰ τὰ συνάξῃ ἐλέη προαιρετικὰ παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων ὀρθοδόξων κατοίκων τῆς 'Ρωσικῆς Ἐπικρατείας, κατὰ τὴν προηγηθεῖσαν ζήτησιν καὶ παράκλησιν τοῦ Πατριάρχου.» Καὶ Πατριάρχην ἐννοεῖ πάντως τὸν ἥρωα μεταξὺ τῶν Πατριαρχῶν! Ἀλλὰ, μὴ πρὸς βῆρος τοῦ ἥρωος, ὁ ἄθλος ἀνάγεται εἰς ἕτερον ἥρωα, τὸν προκάτοχον τούτου Παλύκαρπον. Ὁ νουνεχὴς οὗτος Πατριάρχης πρὸ πολλοῦ εἶχε ζητήσει ἐπιμόνως δι' ἀλλεπαλλήλων πρὸς αὐτὸν ἀμέσως τὸν Αὐτοκράτορα ἐπιστολῶν τὴν εἰς τοῦτο εὐμενῇ κατάνευσιν τῆς Α. Α. Μ. Ἡ ἄδεια δ' ἦτον ἤδη κεχορηγημένη, ὅτ' ἐξερράγησαν τὰ Ἑλληνικὰ τὸ 1821, καὶ ὑπὸ τῶν ἀντισπάστων σάλων περιδονούμενος, ἐτελεύτησεν ὁ γηραιὸς ἐκ τῶν ἀπαρηγορήτων αὐτοῦ θλίψεων τὴν ἱερὰν καὶ μακαρίαν τελευτήν, ὡς λέγεις καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ σου (1), πρὶν φθάσῃ, ἵνα στείλῃ τὸν ἑξαρχον. Ἐπὶ τῆς ἀδείας ταύτης ἦτον ἤδη καὶ ὁ ἑξαρχος προκεχειρισμένος παρὰ τοῦ ἥρωος Ἀθανασίου, καλόγηρός τις ἀγιοταφίτης ἐκ προσωπικῆς ἱκανότητος· τὸν ὑποῖον ὅμως ἀγνοῶ τί παθὼν ὁ μακάριος ἐξηπάτησε τόσον ἀχαρκτηρίστως, προσκαλεσάμενος πόρρωθεν τὸν δεύτερον τοῦτον ὑποψήφιον. Ἴδου λοιπὸν πόσον πιστῶς ἐκτίθησι τὸ πρᾶγμα ὁ μεμισθωμένος ἐγκωμιαστής, λέγων ἐν § τῷ αὐτῷ « Προβλέπων πάντοτε ὁ Πατριάρχης τὴν χρησίμην τῆς ἀδείας αὐτῆς, εἶχε προσκαλέσῃ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐκ τῆς 'Ιερουσαλήμ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Θαβωρίου 'Ιερόθεον, ἄνδρα νέον μὲν τῇ ἡλικίᾳ, συνετὸν ὅμως καὶ σπουδαῖον καὶ σεμνόβιον ἀπ' ἀρχῆς ὀφθέντα καὶ ἐν πολλοῖς δοκιμασθέντα.» Περὶ δὲ τοῦ, ὅτι ἦ, τε ἄδεια ἦν κεχορηγημένη καὶ ὁ

(1) Σελ. 42.

ἑξαρχος προβεβλημένος καὶ προκεχειρισμένος, ἀναβήτωσαν μάρτυρες οἱ ἐν γωνίᾳ που καὶ παρὰ δούστῳ ἐγκαταλειμμένοι σήμερον ἀγιοταφίται, οἱ τοσαῦτα μετὰ τοῦ Πολυκάρπου καὶ πρὶν καὶ ἐν καιρῷ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ὑποστάντες πρὸς διάσωσιν τοῦ ἰδίου Κοινοβίου ἀπὸ τῆς ἀνυπολόστου τῶν ἐναντίων ἐπηρείας, ὅπως ἐπιχορεύωσί ποτε ἐν αὐτῷ ἐπ' ἀδείας διάκονός τις Ἰωβ τοῦνομα διὰ τὸν ζυματιστὸν καὶ πεφυρακτωμένον Ἰηλὸν του, καὶ γραμματικίδιόν τι Γεώργιος μὲν τοῦνομα, τοῦπίκλιν δὲ ΛΟΓΙΩΤΑΤΟΣ δι' ἀντιμισθίαν μιᾶς κολακευτικῆς Διατριβῆς του! Περὶ δὲ τῶν ἀξίων λόγου προτερημάτων τοῦ Ἱεροθέου, ἐγὼ μὲν ἐπέχω καὶ οὐκ οἶδα τί φῶ, ὥς γνωρίζων τὸν Λογιώτατον ἀφθονοπαροχοῦντα καὶ ἐπιδαψιλεύοντ' ἀφειδῶς τὰ ἐγκώμια πρὸς ἐκείνους, ἀφ' ὧν μάλιστα ἐλπίζει τι διὰ τὸ βαλάντιον· σὺ δέ, Πάτερ, πῶς δὲν εἶπας ἐν σεαυτῷ

« Μέννησ' ἀπιστεῖν· ἄρθρα τὰδ' ἐστὶ φρενός ; »

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος οὗτος εἶναι σήμερον, ὥς λέγεις ἐν τῇ ὑποσημειώσει σου (σελ. 49.), ἀναδεδειγμένος διάδοχος τοῦ Ἀθανασίου εἰς τὸν Ἀποστολικὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ θρόνον (1). ἐδείχθη δὲ μέχρι τῆς σήμερον καθ' ὅλα τὰ ὑπουργήματα αὐτοῦ διαγωγῆς ὁμολογουμένως ἀμέμπτου καὶ ἱεροπρεποῦς, καθ' ἧς ἔχω καὶ γὰρ πληροφίας ἐξ ἀπρολήπτων τινῶν καὶ ὑγιοφρόνων ὑποκειμένων· μ' ὅλον τοῦτο, πάλιν σοι λέγω, « Μέννησ' ἀπιστεῖν! » Οἱ ἥρωες οὗτοι, πρὶν καταλάβωσι τὰς πρὸ ὀφθαλμῶν μεγάλας καὶ ἐπιζήλους θέσεις, πρὶν ἐπερείσωσι τὸν πόδα εἰς τὰς ἐφετάς αὐτοῖς περιωπὰς, ὥς αἱ δολερὰι μελόνυμφοι, ὑπεν-

(1) Τὰ τῆς διαδοχῆς ταύτης γράμματα δὲν ὤκνησέ τις, ἀγνοῶ πόθεν κινούμενος, νὰ διακοινώσῃ ἐν τινι τῶν ἀρτίως ἐκδοθέντων φύλλων τοῦ Αἰῶνος. Βλέπε Ἀριθ. τῆς ἐφημερίδος ταύτης.

δύονται πᾶσαν ἀρετὴν καὶ πάντα ἔπαινον, ἐπιχρωννύασιν ἑαυ-
τοὺς τῷ ἐλαίῳ τῆς ἰλαρότητος, καὶ μετροῦσιν εὐλαβῶς τὸ
βάδισμα, ὡς ἀκριβεῖς διαβήτου διασκελισμούς· ἀλλ' ἄμ' ἀνερ-
πύσωσιν εἰς τὴν Ἀρχὴν, τὴν Κίρκην ταύτην τὴν φαρμακεύτριαν,

« Ἔρχεται, ὧς τε σύες, πυκινούς κευθμῶνας ἔχοντες, » (1)

ἐπιλελησμένοι τῶν προτέρων φρονημάτων. Καὶ ποῖος, πρὸς
τῆς Ἐλευθερίας αὐτῆς, τυραννίσκος ἐκ τῶν εἰς πολιτικὰ δια-
πρεπόντων ἀξιώματα δὲν φαίνεται προηγουμένως σφόδρα
πατριώτης καὶ τέκνον γνήσιον τῆς ἰσονομίας, γεγαλακτισμέ-
νος τῷ τῆς Ἐλευθερίας γάλακτι; Ταῦτα εἰδὼς καὶ βλέπων
ὁ σημέραι, Ἄγιε τοῦ Θεοῦ, φείδου τῶν ἐγκωμίων, καὶ τήρει τὰ
μεγάλα ἐκεῖνα ἐπίθετα (2) εἰς καιροὺς καταλληλοτέρους.
Ὅταν ὁ Κύριος Ἱερόθεος, παραλαβὼν τοὺς πνευματικούς οἱα-
κας τῆς Πατριαρχίας, ἐπιδείξῃ, ὡς ἐλπίζεται, φρόνησιν καὶ
ἐμπειρίαν ἀγαθοῦ κυβερνήτου, διευθύνων τὸ ἱερὸν σκάφος τῆς

(1) Ὁμ. Ὀδυσσ. Κ. 283.

(2) Αὐτίκα εἰς τὸ μέ πολλὰς καὶ περιέργους εἰδήσεις πεφυκασμένον Ἐγ-
χειρίδιόν σου ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ 42 σελίδι ἐξευτελίζεις αὐτὸς τὸ Θεῖον
ὄνομα τετράκις, λέγων θεία προβολῇ (κατ' ἀνάλυσιν δηλονότι ξηροῦ
τινος καὶ ἀσήμου τίτλου τοῦ Θεοπροβλήτος), καὶ θεῖον ἄνδρα
(τὸν Ἀθανάσιον), καὶ θεόθεν προωρισμένην (τὴν σημερινὴν κατὰστασιν
τοῦ Τάφου αὐτοῦ). καὶ πάλιν ὁ θεῖος οὗτος ἀνὴρ περὶ τοῦ αὐτοῦ. Ἐρω-
τῶ σε, ποίαν χάριν ἀνακαλύπτει ἐν τοῖς τοιούτοις λεξιδοίαις ἢ ἐμμουτος ὑμῶν
εὐαίσθησία; ποίαν ἀξίαν προστίθῃς εἰς τὴν νῦν μόλις ἀνθρώπινον Πα-
τριάρχην τὸ ἐν Σελ. 44 «ὁ θεϊότατος οὗτος Πατριάρχης;» Πλὴν
ἴσως εἰς τοῦτον συγχωρεῖται· καθότι οἱ Ἥρωες ἔχουσι τι κοινὸν πρὸς τοὺς
Θεούς· ἀλλ' εἶναι τάχα καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ Ἱερόθεος Ἥρωες τις, καὶ ἐν σελ.
48. ἐν τῇ σημειώσει σου χαρίζεις αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, θεῖον
ἄνδρα καὶ τοῦτον ὡς μετὰ Τυρσηνικῆς χαλκοστόμου κώδωνος διασαλπίζων;
Βαβαί τῆς εὐθηνείας τῶν ὀνομάτων! Ἄν ὁ ἐγκωμιαζόμενος Ἥρωες ἐσέβαστο
ἑαυτὸν ἢ θελε βεβαίως εἰπεῖ πρὸς τὸν σαλπικτὴν μετὰ φρίκης,

« Οὐ τις τοι θεῶν ἐμμι· τί μ' ἀθανάτοισιν εἴσχεις; »

κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας πρὸς τὸν λιμένα τῆς ἐν Χριστῷ εὐ-
δοξίας, τότε σὺ, σεβάσμιε Γέρων, ἀναζωσάμενος τὴν ὀσφύν
σου ἐν ἀληθείᾳ, κατακόσμησον τὰς σελίδας τῆς αἰωνίου ἰσο-
ρίας μὲ τὰ ἐκεῖνου ἀριστουργήματα ἄνευ περιττῶν καὶ μι-
χροπρεπῶν λεξιδίων· πρὸ δὲ τοῦ τέλους μηδένα μακάριζε,
μηδὲ μακαριωτάτιζε. (1) Ἀλλὰ περὶ τούτου μὲν ἄλλις.

Εἰς τὸν §. 29 λέγει ἀνευθριάστως ὁ Λογιώτατος, ὅτι
« ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντίας ὁ β'. ἠθέλησε
γὰ ἀντιπράξῃ εἰς τὸν ΚΑΛΩΣ ΗΔΗ ΠΡΟΒΑΙΝΟΝ-
ΤΑ διοργανισμὸν τοῦ κοινοῦ φρονῶν ὅτι ἔμελλε γὰ
ἐλκύσῃ εὐγνωμοσύνην τοῦ λαοῦ καταργῶν τὸ σχέδιον τῆς
δεκαετίας, καὶ ἀνασυνιστῶν τὸ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς πα-
τριαρχείας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀθανασίου (!!) προχείρως
τότε ἐγκριθέν σχέδιον· χωρὶς γὰ συμπεριλάβῃ τὴν γνώ-
μην τοῦ νομίμου Κυριάρχου τῶν ἁγιοταφικῶν πραγμάτων
(!) καὶ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ κοινοῦ Τοῦτο ἔφερε
πολλὴν θλίψιν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Πατριάρχου Ἀθα-
νασίου. » Σὺ δέ μοι πρόσθε, Πάτερ καὶ Δέσποτά μου, καὶ
πολλὴν θλίψιν εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἐπιτρόπων καὶ τῶν γραμ-
ματικῶν· ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἐπίσης ἀγαλλίασιν εἰς τοῦ ἀδι-
κουμένου λαοῦ τὴν καρδίαν. Πάντως κακὴν ἐποίησεν ἐπέμ-
βασιν ὁ οὐχ ἥττον Ἀθανάσιος ἐκεῖνος πατριάρχης Κωνσταν-
τίας ὁ β', μὴ συμπεριλαβὼν εἰς τὴν δικαιοπραγίαν ταύτην
τὴν γνώμην τοῦ νομίμου κυριάρχου κτλ. Ἀλλὰ διὰ τί δὲν

(1) Εἶναι, λέγουσιν, ἀθλιωτάτη ἡ παροῦσα κατάστασις τοῦ μέλλοντος Μα-
καριωτάτου τούτου, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξουσίαν τοῦ ἤδη Μακαριωτάτου· κα-
θότι συνειδόμενος τούτον τὴν ὀλεθρίαν κατάστασιν τῶν Κοινῶν καὶ τολμῶντα,
ν' ἀνυψώσῃ φωνήν, ἐπιτιμᾷ ὁ γέρων καὶ ἐπιπλήττει αὐστηρῶς καὶ ἐξευτελί-
ζει βαρβαρικώτερον. Ταῦτα κακὰ γλῶσσαι διαλαλοῦσιν.

ἐγκαλεῖ μᾶλλον τὸν Κυριάρχην, ὥς μὴ συμπεριληφθέντα εἰς τὴν δικαίαν γνώμην ἐκείνου ἢ τοῦ ὑποσκάζοντος ἐθνομιστοῦς αὐτοῦ Συμβούλου, ἀνὺπ' ἐκείνου ὑποκινοῦμεν αὐτὸν νομίζῃ; Ἀγνοεῖς ἴσως, Δέσποτά μου, πόσων δυστυχῶν οἰκογενειῶν ἀπέκοψε τὴν ἄγκυραν τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς εἰς τὸ μέλλον ἀποκαταστάσεως τὸ καταχθόνιον ἐκεῖνο σχέδιον τῆς ἀποκοπῆς τῶν πόκων, ὃ, κατὰ τὸν Λογιώτατον, καλῶς ἤδη προβαίνων διοργανισμὸς οὗτος. Ἀλλ' οὐχί! καὶ γνώσκεις βεβαίως καὶ ἐξετραγώδησάς που καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ σου τὴν τούτων ἀπελπισίαν. (I)

Ἐν τῷ § 30. διεξερχόμενος τὰ περὶ τῆς Μιλοσχικῆς μεγαλοδορίας, διάλλεται καὶ ἐκπηδᾷ τὰ οὐσιωδέστερα τῆς διηγήσεως. « Διὰ τὰ προλάβῃ, λέγει, τὰς καταγρήσεις τῶν δυνατῶν ὠδήγησε τὸν Πρίγκιπα τὰ κάμη τὴν διανομὴν τῆς δωρηθείσης ποσότητος δι' ἰδίου του ὑπουργοῦ εἰς τοὺς ἐνδεεστέρους δανειστάς· καὶ ὁ Πρίγκιψ ἀκολουθήσας τὴν σωτηριώδη ὁδηγίαν τοῦ Πατριάρχου, διώρισε κτ.λ. » Ὁ Σέρβος Πρίγκιψ Μιλόσχης, ἀδαῆς ὅλως τῆς ἀπείρου ἀπληστίας καὶ λύσσης τῶν περιανομένων ἐν τοῖς φαναρίοις καὶ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καὶ κατασπαραπτόντων θηριωδῶς πᾶν τὸ προστυχόν, ἐξ ἀπλότητος ψυχῆς καὶ χριστιανικῆς προαιρέσεως ἐμέτρησεν εἰς τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ Ἀγ. Τάφου 500.000 γρόσια τουρκικά, ἵνα διανεμηθῶσι καθ' ἃ δεῖ. Ἐνθυμεῖσαι πῶς περιεποιήθησαν πρὸ μικροῦ οἱ Κύριοι αὗτοι τὰς 500,000 τοῦ Σουλτάνου· ἀλλὰ, πιστεύσόν μοι, Γέρων μου, εἰς τὸν Μι-

(1) « Συμβαροῦνται εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ μετοχίου ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τοῦ Πατριαρχείου ἐν Ἱερουσαλὴμ αἱ χῆραι, τὰ ὀρφανὰ, οἱ πτωχοὶ καὶ ἀδύνατοι ἐβίων, ἐκλαίον, ἐκταρῶντο, ἐβλασφύμουν ζητοῦντες τὰ χρήματά των. » Σελ. 41.

λοσχικὸν χρυσὸν οὐδὲ τὴν εὐχὴν περιέμενον οἱ λωποδύται οὗτοι· ἕως δὲ ὁσφρανθῇ τὸ πρᾶγμα ὁ προσενεγκὼν, ἕως ὑποδηλώσῃ τῷ Ἀθανασίῳ τὴν ἰδίαν εἰς τοῦτο δυσαρέσκειαν, ἕως ἀντικαταστήσῃ ἰδίους ἐπιτρόπους ἢ ὑπουργοὺς, ἀπέπτυσαν ἐντὸς ὀλίγου καὶ πετῶσιν ἀκόμῃ εἰς τὸν ἄνεμον αἱ 250,000, καὶ μόλις προέφθασε ν' ἀποσπάσῃ τὰ ἡρίστη τῶν δωρημένων ἀπὸ τῶν μὲ ἀξιότητα καὶ πείραν συγκεκροτημένων Προκρίτων. Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων πῶς καὶ ἀλογισταίνει ὁ κομψὸς Λογιώτατος καὶ ἀντιφάσκει πρὸς ἑαυτὸν λέγων, ὅτι ὁ ἥρως τοῦ ὠδήγησε τὸν Πρίγκιπα διὰ γὰρ προλάβῃ τὰς καταχρήσεις τῶν δυνατῶν; Ἀλλ', ὦ τᾶν! ποίων δυνατῶν τούτων, ἀφ' οὗ ἄνδρες, κατὰ σέ, εὐσυνείδητοι καὶ συγκεκροτημένοι μὲ πείραν καὶ ἀξιότητα ἐπιρρόωννύμενοι ἀπὸ τὸν ἑῷ. τοῦ Πατριάρχου μετερρύθμισαν τυκτικῶς τὸ χρέος καὶ ἐτακτοποίησαν τὰ χρηματικά τοῦ Κοινοῦ; πόθεν πάλιν αὐταὶ αἱ τῶν δυνατῶν καταχρήσεις μετὰ τὸν, σὺν Θεῷ ἁγίῳ, καλῶς ἤδη προβαίνοντα διοργανισμόν; ἄγνοῶ.

Ἐν τῷ § 31 ἱστορεῖ περὶ τῶν εἰς Ἱεροσόλυμα σταλέντων ἐξάρχων τοῦ 1833. « Ὁ Πατριάρχης Ἀθανάσιος ἔστειλεν εἰς Ἱεροσαλὴμ τῷ 1833 ἐξάρχους διὰ γὰρ τακτοποιήσωσι τὰ πράγματα. Αὐτοὶ ἔκαμον προόδους καλὰς . . . οἰκονομοῦντες καλῶς τὰς ἐκ τῶν προσκυνητῶν βοήθειας, καὶ ἤθελον φέρει ταχέως εἰς τελείαν ἔκβασιν τὸ πρᾶγμα, εἰάν κτλ. » Ἀλλὰ περὶ τῆς ἐξαρχίας ταύτης καὶ τῆς προσωπικότητος τῶν ἐκλεγέντων, ἂν ἄγνοῃς, ὦ Πάτερ, χάρισόν μοι ὀλίγον καιρὸν, ἵνα δῶ σοι ἀσφαλεῖς τινὰς πληροφορίες. Ὁ ἥρως Ἀθανάσιος, ἐντρέφων ἰδίαν ἀντιπάθειαν πρὸς τοὺς γηραιούς συναδελφοὺς αὐτοῦ, ὅσοι δυστυχοῦσι τὴν εἰς τὰς λαμπρὰς αὐτοῦ ἡμέρας ἐπιβίωσιν αὐτῶν, καὶ κλίσιν ἐξ ἐναντίας μεγάλῃν πρὸς τοὺς ξένους καὶ τούτων τοὺς χειρίστους, ἐπειδὴ

ἔβλεπεν ἤδη ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ τάφου, περιεκύκλωσε βλέμμα ὀριμὸν πρὸς ἕνα ἕκαστον τῶν ἀγιοταφитῶν « κάκ' ὁσόμενος » καὶ μὴ εὐρῶν οὐδένα ἄξιον ἐν αὐτοῖς ἐπεστεμμένον μὲ τὰ οὐράνια ἑαυτοῦ χαρίσματα, ὅπως ἀναδείξῃ αὐτὸν ἀξίως διάδοχον, ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὸν ὑποδιδάσκαλον τῆς σχολῆς τοῦ Φαναρίου Κ. Ἀγαθάγγελον Καππαδόκην τὸν καὶ ἱεροκλήρυκα τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἄνδρα πανοῦργον, οἰηματοῦ καὶ δοκησίσοφον, καὶ τοῦτ' αὐτὸ « *Ρήτορα Καππαδόκην* » (1), καὶ θελχθεὶς ἀπὸ τῆς γλωσσηματικῆς τοῦ ἀνθρώπου σειρήνος, « *Εὔρον, εὔρον, ἀνέκραξεν, ὡς ἐκεῖνος, (2) κατὰ τὸν μηχανικώτατον Ἀρχιμήδην, εὔρον ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου!* » Τούτῳ οὖν τῷ κακοσχόλῳ γραμματοδιδασκάλῳ ἐπώλησεν ἡ ξενίζουσα Μακαριότης τοῦ τὴν διαδοχὴν τοῦ θρόνου, προξενούντος καὶ μεσάζοντος κρονολήρου τινὸς ἡγουμενιδίου τοῦ ἐν Φαναρίῳ ἀγιοταφικοῦ Ναοῦ. Ψήφῳ δὲ καὶ δοκιμασίᾳ τῶν εὐγενεστάτων Προκρίτων προχειρίζεται ἡ Αὐτοῦ Μετριότης τὸν εἰρημένον ἱεροκλήρυκα Μητροπολίτην τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Καισαρείας τῆς Φιλίππου. « *Ἄξιος! ἄξιος!* » ἐπεφώνησεν ὁ γελοῖος ἡγούμενος· « *ἄξιος! ἄξιος!* » ἀντεπεφώνησαν τὰ μέλη τῆς Συνόδου τοῦ Ἀθανασίου, οἱ Κύριοι Πρόκριτοι, καὶ οὕτως ἐχειροφίλησε γελῶν ὑπὸ τὸν μύστακα ὁ ἀγαθὸς Ἀγαθάγγελος. Ἐξέστησαν διὰ τὸ ἔκθεσμον τοῦτο καὶ ἔκνουν τόλμημα τοῦ παραφόρου Ἀθανασίου οἱ πατέρες, καὶ ἀγανακτήσαντες διὰ τὴν τόσον αὐθαίρε-

(1) « *Θάπτον ἦν λευκοὺς κόρακας, πτηνάς τε χελώνας*

Εὔρεῖν, ἢ δόκιμον ῥήτορα Καππαδόκην. » Ἀνθολ. Ἐπιγρ.

(2) Προσίμιον λόγου τινὸς τοῦ Ἀγαθαγγέλου εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον τῆς Ἀ Κυριακῆς τῶν νηστειῶν, ἐκφωτηθέντος ἰν τῇ Μεγ. Ἐκκλησίᾳ, κλαπέν ἐκ τῶν ἐνετίχων ἐκδοδομένων λόγων Ἰωάσαφ τοῦ ἱεροκλήρυκος.

τον τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν καταπάτησιν, ἔρρηξαν φωνὴν διαμαρτυρόμενοι.

« Πρὸς τε θεῶν μακάρων, πρὸς τε θνητῶν ἀνθρώπων,
« Καὶ πρὸς τοῦ Πατριάρχου ἀπηνῆος... »

κατὰ τοῦ τηλικούδε παρανομήματος· εὔρε δ' ὁ γογγυσμὸς αὐτῶν ἡχῶ εἰς τὰ ὦτα τοῦ σοφοῦ καὶ ζηλωτοῦ Κωνσταντινουπόλεως Κωνσταντίου Α. τοῦ Σιναΐτου, ἀνδρὸς ἀκριβῶς ἐπιστημένου τὰ τῶν Κοινοβίων δικαιώματα, ὃς καὶ ἀπέτρεψεν ἀδελφικῶς τὸν Ἱεροσολύμων τοῦ νὰ χειροτονήσῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸν ἀλλότριον καὶ μισθωτὸν ὑποψήφιον. Ἀλλ' οὗτος, κατὰ τὸ εἰωθὸς, ἐξηγοράζετο τὸν καιρὸν, καὶ πάλιν (1) « κακὰ φρεσὶ βυτσοῦμεύων, » ἕως οὗ δραζάμενος τῆς προφάσεως ἔπεμψεν αὐτὸν ὡς ἑξαρχον εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐντελλόμενος ἐντόνως πρὸς τοὺς ἐκεῖ ἐπισκόπους καὶ πατέρας, ἵνα χειροτονήσωσιν αὐτὸν ἅμα φθάσαντα δίχα τινὸς ἀντιλογίας ἢ βραδυτήτος. Ἐγένοντο ταῦτα οὕτω κατὰ τὸν ὑψηλὸν πατριαρχικὸν ὅρισμόν· ἀλλὰ τολμήσας τ' ἀτάσθαλα ἐκεῖνα, ὅσα ἤπετο νὰ τολμήσῃ καὶ, ὅσα προέβλεψαν οἱ βλέποντες, ζημιώσας τὸν Τάφον ὑπὲρ τὰς 300,000 γρ., συνταράξας καὶ ἀνακυκλήσας ὅλους τοὺς ἐκεῖ πατέρας καὶ, ὡς δικαίως ἢ ἀδίκως κατηγορήθη, Λουθηροκαλβινοφρονήσας, ἀπέδρα φυγὰς, καὶ λαβὼν ἅπλута καὶ πλυμένα ἀπῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅτε προειδοποιημένος ὁ Ἀθανάσιος τὰ περὶ αὐτοῦ μετ' ἄκρας

(1) « Ἐξηγοράζετο τὸν καιρὸν » λέγει ἀνωτέρω ὁ Λογιώτατος, κατὰ τοῦ θ'. Κωνσταντίου ἀντιπράξαντος εἰς τὸν καλῶς ἤδη προβαίνοντα διοργανισμόν. Καὶ ὁντως ἐξηγοράζετο τὸν καιρὸν, μέχρις οὗ συμφρονήσας τοῖς κομματάρχαις τοῦ Φαναρίου, καὶ καταβαλὼν τὸ ἐπ' αὐτῷ 30,000 γρόσια ἐξέωσεν αὐτὸν τοῦ θρόνου καὶ προὔτεινεν ἐν τῇ ἐκλογῇ καθ' ὑφήγησιν ἄλλων τὸν Σεβρίων Γρηγόριον, τὸν ὁποῖον ὁμοῦ καὶ αὐτὸν ἀκολουθῶς τετράκις κατέτρεξεν ὁ ἡμιθνής Ἀθανάσιος πολλὰ πολλάκις καταβαλὼν.

αἰσχύνῃς καὶ μεταμελείας ἐξώρισεν αὐτὸν εἰς Μιτέωρα, διὰ συμβουλῆς (ὃ δὴ καὶ τὸ γελοιότερον!) αὐτοῦ τούτου τοῦ ἡγου-
μενιδίου, τοῦ τὴν τοιαύτην πρόνοιαν περὶ αὐτὸν πεποιηκότος
τὸ πρῖν! Τοιαύτην λοιπὸν πραγματικὴν ὠφέλειαν ὠφελήθη
τὸ κοινὸν ἀπὸ τῆς εὐφυΐας τε καὶ σοφίας τοῦ Ἀγαθαγγέλου,
ὥς καὶ ὁ τέλας αὐτὸς ἀπὸ τῆς εὐεργεσίας τῆς Αὐτοῦ Πατρι-
αρχικῆς Μακαριότητος, ὅστις τόπον ἐκ τόπου δυστυχῶς δια-
μείδων καὶ πανταχοῦ συμπεριφέρων τὴν δυσφημίαν σὺν τῷ
ψιλῷ Καισαρείας τῆς Φιλίππου ὀνόματι, διάγει σήμερον
καὶ πάλιν βίον διδασκαλικὸν ἐν Τεργέστη, καθηρημένος πά-
σης ἱερατικῆς ἱεροπραξίας διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ (1). Μετὰ
τοῦ εἰρημένου δυστυχοῦς ἐξάρχου ἐπέμφθη καί τις κοσμικὸς
συνέξαρχος πολὺ τούτου ὀρνεωδέστερος, ὃς Τσελεμπῇ Μπα-
λασάκης, προσήκων τῷ γένει πρὸς τινα τῶν Κυρίων Προ-
κρίτων, χρεωκόπος πλὴν καὶ αὐτὸς καὶ πανοῦργος εἰς τὸ παν-
τελές. Οὗτος ἀπελπισθεὶς τοῦ λοιποῦ τοῦ ν' ἀνακτήσῃ εἰς τὴν
ἀγορὰν λεπτοῦ πίστωσιν, ἀκούων ἀφ' ἑτέρου αὐτὴν τὴν Μα-
καριότητα κρᾶζουσας μετὰ ὑψηλοῦ τοῦ κηρύγματος « Ὅς ἐστὶ
χρεωκόπος ἐκκλινάτω πρὸς με· » καὶ, « ἔλθετε, φάγετε τὸν
ἐμὸν ἄρτον, καὶ πῖετε οἶνον, ὃν κεκέρακα ὑμῖν· » συναισθανό-
μενος δὲ καὶ ἐν ἑαυτῷ τὴν εἰς τὸ τρώγειν τὰ ξένα καὶ πίνειν
ἀπαράμιλλον ἐπιτηδειότητα,

« Πάντα γὰρ μετ' ἡν αὐτῷ

« Ὅσα περ ἔχειν τ' ἀλλότρια τὸν δειπνοῦντα δεῖ·

« Λιμὸς, ἀπόνοια, τόλμα, γαστήρ, ἀργία » (2)

(1) Λέγεται ὅτι ἡγόρασεν ἐσχάτως παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου διὰ πολλῶν
καὶ ἄλλων εὐοδωρημάτων καὶ δὴ καὶ δι' ἐνὸς πολυτίμου ὥρολογίου, τὴν
ἄδειαν τοῦ ἱερουργεῖν ἐν τῇ κατὰ Τεργέστην ἐκκλησίᾳ τῶν ὀρθοδόξων!!!

(2) Νικ. Δαμασκ. παρὰ Στοβ. ΙΔ'

κατώρθωσε κατ' ἀρχὰς ἔτι τῆς πολυκρότου μεταρρύθμι-
σεως νὰ διορισθῇ γραμματικὸς τοῦ Κοινοῦ ἔκτος αὐτός, μι-
σθούμενος ἀδρῶς, ὅπως γράφη *μηδενικά*. ὁψὲ δὲ φανεῖς κα-
ταργῶν ἀδίκως τὸν τόπον ἐψηφίσθη ἀριστίνδην ἄξιος τοῦ
Καππαδόκου σύντροφος, λαμβάνων, δι' ἔλεος μᾶλλον, ἢ διὰ
χρεῖαν, αὐτάρκη μισθὸν 65,000 γρ. μόνον κατ' ἔτος! Πο-
σάκις καὶ αὐτοὶ οἱ συγγενεῖς καὶ Πρόκριτοι ἐστοχάσθησαν τὸ
ἄχρηστον καὶ ἀνωφελὲς τῆς ἐξουχίας ταύτης, καὶ ἔγνωσαν,
ἐρυθριῶντες ὑπὸ τῶν μυρίων αὐτοῦ καταχρήσεων, ἵνα, ὅσον
τάχος, ἐκτοπίσωσιν αὐτὸν ἐξ Ἱερουσαλήμ. καὶ ὁμῶς ἐνεκρίθη
πάλιν ὡς ἀναγκαία ἡ ἐκεῖ διαμονὴ αὐτοῦ διὰ λόγους
ἀνωτέρους ἢ (κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ Λογιωτάτου Κωνσταν-
τινίδου) διὰ νὰ τακτοποιῇ τὰ χρηματικὰ τοῦ Ἀ. Τάφου!
Τοιοῦτοι ἦσαν, Διδάσκαλέ μου, οἱ εὐφυῶς ἀνευρεθέντες καὶ
ἐκλεγέντες ἐξάρχαι, ὧν ὁ φαιστήρ Λογιώτατος καταρράν-
τίζει μὲν τὰς πράξεις μὲ μῦρα καὶ ἄνθη ἐγκωμίων, συγκα-
λύπτει δ' αὐτοὺς ὑπὸ τὴν πλάκα τῆς ἀκατονομασίας.

Ἄλλ' ἐξελεγχθείσης καὶ ταύτης τῆς ἐξουχίας ὡς τὰ μᾶ-
λιστα ἐπιβλαβοῦς γενομένης, χώρησον ἤδη θαρρῶν εἰς τὸν §.
33, ἐν ᾧ ἐκτίθησιν ἀληθῶς ἄλλας αἰτίας τῆς μειώσεως τοῦ
χρέους· εἰσὶ δὲ αὗται « Ἡ φθορὰ τῶν τουρκικῶν νομισμά-
των, Ἡ μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας εἰρήνη, Ἡ πο-
λιτικὴ διαμόρφωσις τῆς Βλαχομπογδαρίας. » Ταῦτα συνε-
τέλεσαν, Πάτερ Γερμανέ, τὰ τυχαῖα συμπτώματα· οὐχὶ ἡ
πλημμύρα τῶν ἐπιτροπῶν, οὐδ' ἡ κηφινικὴ ἀχρηστία τῶ
ἐφόρων, οὐδ' ἡ ἀρπακτικὴ κακοήθεια τῶν ἐξάρχων, οὐδ' νῆ
αἰσχροκέρδεια καὶ ἀχρειότης τῶν Γραμματικῶν, καὶ δύνασαι
νὰ ψάλλῃς ἀξιοπρεπῶς εἰς τὸ οὖς τοῦ καλοῦ Λογιωτάτου
Κωνσταντινίδου τὸ πιστὸν τοῦτο ἀντίφωνον, καθ' ὅσων
ὑποτοπάζει ἐν τῷ αὐτῷ παραγράφῳ, ὅτι Ὁ τοσοῦτος ὄγκος

τοῦ χρέους ἤθελεν εἶναι ὀλοτελῶς καταβεβλημένος, ἀν-
δὲν συνέτρεχε καὶ ἡ φρονίμη αὕτη διάταξις τοῦ Πα-
τριάρχου Ἀθανασίου καὶ ἡ μεταρρύθμισις τῆς διοικήσε-
ως τῶν μοναστηρίων, τὴν ὁποίαν ἐκατόντισεν ὁ Μακα-
ριώτατος (μικροβιότερος, ἐὰν κανονικώτερον) Πατριάρχης
οὗτος. Περὶ μὲν οὖν τῆς μοναστηριακῆς διοικήσεως καὶ τοῦ
νέου κανονισμοῦ σκεψόμεθα παρακατιόντες. Σὺ δὲ παρατήρη-
σον ἐν παρόδῳ, ὅτι ἡ ἐν τῷ §. τῷδε καχιζομένη ποσότης τῶν
πρὸ τῆς ἀναμορφώσεως εἰσοδημάτων δὲν ἦτο τόσο ἀσήμαν-
τος, ὅσον νομίζει αὐτὴν ἡ λογιότης του· πρόδηλον δὲ ἐκ τῆς
τότε σημαντικότητος τοῦ τουρκικοῦ νομίσματος, ἐξισουμένου
τοῦ τότε $\frac{1}{4}$ τοῖς $\frac{4}{4}$ τῶν σημερινῶν εἰσοδημάτων, ὅπερ
ἐστίν, οὔσης τετραπλασίας ἢ νῦν τῆς τότε μονάδος· καὶ κα-
κῶς ἄρα ἐλογίσατο ὁ Λογιώτατος Γραμματικὸς, καὶ σημειω-
σάτω αὐτὸ ἐν τοῖς παροράμασι τῶν καταστίχων. Ἢδη δὲ
σκόπει καὶ πότον δολίως ἐκπίθῃσι τὰς κατὰ τὴν Δακίαν ἀγιο-
ταφικὰς ἀναμορφώσεις ἢ τεχνήσῃσι τοῦ τρῆνου Λογιωτάτου
γραφίς.

Σοὶ εἶναι ἱκανῶς ἐγνωσμένον, ὡς Ἀγιοταφίτη καὶ αὐτῷ,
ὅτι εἰς τοὺς παρελθόντας χρόνους ἐτύγχανε πολλάκις μὴ λυ-
σιτελοῦσα εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Ἀ. Τάφου ἡ ἐκδούλευσις ἱερω-
μένου τινὸς ἀγιοταφίτου ἐγκεχειρισμένου τὴν ἐπιτροπὴν τῶν
ἐν Βλαχία καὶ Μολδαβίᾳ μοναστηρίων τε καὶ μοναστηριακῶν
κτημάτων· συνέβαινε δὲ τοῦτο, εἴτε ἐξ ἰδίης αὐτοῦ τινος προ-
σωπικῆς ἀνικανότητος καὶ ὀκνηρίας, εἴτε ἐκ τῆς τότε τῶν ἐν
τέλει ἐκχεχυνωμένης καταστάσεως, καὶ τῆς κοινῆς ἀμαθείας,
ἄλλως τε καὶ οὐδ' εἶχε τὸ Κοινὸν τοσαύτην ἀνάγκην τῆς ἐνός
τινος ἡγουμενιδίου φιλοτιμίας, ἐν ᾗ ἦσαν τοσοῦτοι ἄλλοι
ἡγούμενοι καὶ Ἀρχιμανδρίται καὶ Ταξειδιῶται φιλοτίμως συ-
νάγοντες, καὶ τοι μετὰ πολλοῦ τοῦ σκανδάλου, τὰ ἐλέη τῶν

δεισιδαιμονεστέρων, πρὸς διατήρησιν τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων. Οἱ πλεῖστοι γοῦν αὐτῶν καὶ τὰ εἰσοδήματα καλῶς καὶ πρηστηρόντως ὠκονόμησαν καὶ κτήματα, οὐ μόνον τὰ ἐνόντα ὡς ἴδια μετὰ ζήλου περιεποιήθησαν, ἀλλὰ καὶ ἄλλα ἐξ ἰδίων χρημάτων προτεκτήσαντο ἕκαστος κατὰ δύναμιν (1). εἰδὲ καὶ τινες ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν ἰδίῳ πάθει δουλεύοντες κατέκρυψαν παρ' ἑαυτοῖς νοσφισάμενοι χρήματα, ἐξ ἧτων ἐκέρδαινον ἀπὸ τῆς ἁγιοταφικῆς ὑπηρεσίας, ἡμάρτανον μὲν αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἐνώπιον τοῦ τὴν αὐτάρκειαν καὶ τὸν ἀφιλάργυρον τρόπον ἰδία τοῖς τὴν πνευματικὴν διακονίαν ἀνειληφόσι διδάξαντος (2), ἀλλ' ἔμενε πάλιν μετὰ τὴν αὐτῶν ἀποβίωσιν ὁ θησχυρὸς τοῦ φιλαργύρου τούτου εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Ἁγίου Τάφου, ὅπερ ἐστὶν ὁ νόμιμος τῶν Ἁγιοταφιτῶν κληρονόμος. Ἀλλ' ἐπεὶ δὴ ἐπέπρωτό ποτε χεὶρ ἡρώϊκὴ νὰ μεταμορφώσῃ τὴν τοιάνδε ἀπηρχαιωμένην ἤδη τῶν πραγμάτων διεξοικονόμησιν, καθαιρεῖ ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης τοὺς Ἁγιοταφίτας τῆς ἑαυτῶν δικαιοματικῆς ἀξίας, καὶ ἐπιτρέπει τὰ πάντα εἰς ποῖα θηρία νομίζεις; εἰς ἀρπυίας λυσσώδεις καὶ παμφάγους, εἰς ἀπονενωμένους τινὰς χρεωκόπους τοῦ Φαναρίου καρχαρόδοντας διὰ τὸν ὕβολόν, οἵτινες ἐπισπεδόντες εἰς τὰ ἁγιοταφικὰ πλούτη,

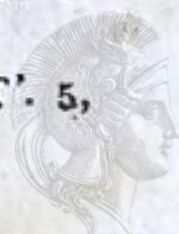
« Ὡς ὅτ' ἓνος πρὸ ἄρουραν ἰὼν ἐβίησατο παῖδας

« Κεῖρει τ' εἰσελθὼν βαθὺ λήϊον »

διώρθωσαν ἀληθῶς καὶ μετεμόρφωσαν τὰ τοῦ Ἁγίου Τάφου,

(1) Τοῦτο συνομολογεῖ καὶ αὐτὸς, Πάτερ Γερμανὲ, ἐν οἷς λέγεις εἰς τὴν 31. σελ. τοῦ ψυχωφελοῦς 'Εγχειριδίου σου. « Ἀλλὰ καὶ τῶν Ἁγιοταφιτῶν πολλοὶ πατέρες; ὅταν τοῖς ἐπερίσσειον χρήματα, ἀγοράζοντες διάφορα κτήματα, ἐπρόικιζον τὰ κατὰ τόπους μετόχια. »

(2) « Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος ἀρχούμενοι τοῖς παροῦσιν. » Ἑβρ. 11'. 5,

καταφαγόντες αὐτοὶ τὰ ἐκτὸς τῶν φοινίκων καὶ τὰ ἐντὸς τῶν ἀμυγδαλῶν, καὶ προσενεγκόντες τοὺς κόκκους καὶ τὰ κελύφη πρὸς τὸν εὐεργέτην Ἡρώα, ὅς τις ὑπ' αὐτῶν ἐξαπατηθεὶς μᾶλλον, ἢ ἐξ ἰδίας ἐπιγνώσεως, παρεξέκλινεν ἀληθῶς εἰς τὸ σκότος καὶ ὀλίσθημα τῆς ψαλμοκατάρτας. Εἰς τὴν τοιαύτην λοιπὸν τῶν πραγμάτων φορὰν ἐπαγαλλόμενος ὁ νεανίας Κωνσταντινίδης, ὡς μάλιστα καὶ αὐτῷ λυσιτελῶσαν, προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ἀτόπημα διὰ τῆς λοξῆς καὶ διαστρόφου αὐτοῦ ῥητορείας, λέγων οὕτως· « Οἱ κτήτορες τῶν ἱερῶν μοναστηρίων προήχθησαν εἰς τὴν οἰκοδομὴν καὶ ἀφιερωοῖν ἀπὸ δύο αἰτίας, τὴν δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ὠφέλειαν τοῦ Ἀγίου Τάφου· ἀλλ' ἢ πρὶν τῆς ἐποχῆς ταύτης (δηλαδὴ τῆς ἀναμορφώσεως) διοίκησίν των ἐστάθη πολλὰ ἀσύμφωνος πρὸς ἐκείνας τὰς ἀρχάς· διότι ἐχρησίμευον ὡς πηγαὶ πλουτισμοῦ ὀλίγων τινῶν καλοκήρων πλεονεκτῶν. » (§. 34). Πλουτισμὸν οὗτοι τολμῶσι, Πάτερ Γερμανέ, νὰ κατηγορῶσιν ὑμῶν, πλουτισμὸν, οἱ καὶ τοῦ τελευταίου χιτῶνος ὑμᾶς ἀποδύσαντες; πλουτισμὸν, οἱ σφετερισθέντες πᾶσαν ὑμῶν τὴν οὐσίαν κινητὴν καὶ ἀκίνητον; καὶ ὑμεῖς ἀναισθήτως ψιττακίζετε τὰς τοιαύτας αὐτῶν ὕβρεις εἰς ἃ ἐκδίδετε Ἐγχειρίδια; Θαρρόουσιν ἄρα, ὅτι τυφλώττουσιν οἱ ἄνθρωποι καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καμνύουσι παραμείβοντες τὰ ἐν Βουκουρεστίῳ φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ Ἀγίου Τάφου ἀνεγειγεργμένα τετραώροφα τῶν μουζίκων Ἀδαμακῶν (1) παλά-

(1) Ἐσχάτως τὸν Αἴχνητα τοῦτον Ἀδαμάκην ζηλοτυπήσαντές τινες πολὺ τούτου τρομερώτεροι καὶ πικρουργότεροι, καὶ μάλιστα ὁ Ἄνδριος Ἀγάπιος, σύντροφος τοῦ Λογιωτάτου Κωνσταντινίδου, ἀφείλον αὐτὸν τὴν ἀχίλλειον πανοπλίαν διὰ καταχθονίων ῥαδιουργιῶν.

« Σπευδῶν τ' ἐξήλασαν· ἐπεὶ τ' ἐκρέσσαστο φορβῆς! »

τια ; Αἴ ! πτωχὲ καὶ ῥακενδύτα Γερμανέ ! ἂν ἔβλεπες αὐ-
τοψεὶ ποῦ ἐτάφησαν τὰ μεμακαρισμένα τοῦ Τάφου χρήματα !
Τέθριππα, τέθριππα μεγαλοπρεπῇ τῆς πρώτης φάβρικος τῆς
Βιέννης περιάγουσιν αὐτοὺς γαυριῶντας εἰς τὰς ἀγυῖας καὶ
ῥύμας, ἐν ᾧ πρὸς τὸν κραύγασον τῶν ἡνιόχων παραχωροῦσιν
οἱ διαβάται εἰς τοὺς ἐπιτετραμμένους (chargés d' affaires)
τὰς ἀγιοταφικὰς ὑποθέσεις ! Ἡ πολυτελεστέρα οἰκιακὴ
σκευὴ τῆς Αὐστριακῆς, Γαλατικῆς, καὶ Ἀγγλικῆς φιλοκαλίας
κοσμεῖ τὰ μέγαρά τοῦ ἐπὶ τῶν ἀγιοταφικῶν προσόδων ! Εἰς
οὐδένα δὲ εἶν' ἄγνωστος καὶ ὅσος ἄλλος μοναστηριακὸς χρυ-
σοῦς κεῖται ἀποτεταμιευμένος παρ' αὐτοῖς εἰς κεκουρευμένον
καὶ ἀκούρευτον φλωρίον τῆς Αὐστρίας, οὐκέτι μοναστηριακός.
Ἀντίταξον ἤδη καὶ σὺ, γέρων, τὰ σά· ἴδωμεν καὶ τοῦ σοῦ
κελλίου τὴν πολυτέλειαν. Δεῖξον, ἂν ἔχῃς, τοῦ δεῖνος Ἡγου-
μένου ἢ Ἀρχιμανδρίτου τὰς χειμερινὰς λαμπρὰς διανυκτε-
ρεύσεις καὶ τοὺς ἐπισήμους χοροὺς, οὓς ἐδίδουν εἰς Εὐαχομ-
πογδάνους Κυρίους καὶ Κυρίας. Μάθωμεν δὴ καὶ ἡμεῖς τὰς
πολλὰς καὶ μεγάλας ποσότητας τὰς ἀπωλεσθείσας ὑπὸ τοῦ
δεῖνος ἱερομονάχου ἐπὶ τῆς φαραωνίδος τραπέζης (banco
Faraon). Βιβὰ τῆς ἀναιδείας τῶν κλεπτῶν ! βοῶσιν οὗτοι,
κατὰ τὴν παροιμίαν, διὰ νὰ φοβηθῶσιν οἱ οἰκοκύριοι. Ἀλ-
λὰ καὶ αὐτὸς ὁ χρηστὸς νεανίας τίνα πάτριον ἀγρὸν καλλιερ-
γῶν παρὰ τῷ Μακαριωτάτῳ γέγονεν ἐξαπίνης πλούσιος,
καὶ κάθεται ὡς ἡγεμονίδης τις ἐπὶ τοῦ ἀγιοταφικοῦ Κιβωτίου,

« Ἐν πέντε σισύραις ἐγκεικορδουλμέναις » (1)

Ἀλλὰ τίς ἡ χρεῖα πλειόνων λόγων πρὸς οὕτως ἀναίσχυντον
Λογιώτατον ; Οὔτε συνήγορος ὑμῶν τῶν καλογήρων, Δέσπο-

(1) Ἀριστοφ. Πλούτ.

τά μου, κηρύττομαι, καθ' ὅσων προσβάλλει ὑμᾶς ὁ Διατρι-
βογράφος οὕτως· καθότι οὐδόλως ἀνένδεκτον στοχάζομαι τὸ
ν' ἀνεφάνησαν καὶ τοιοῦτοι πλεονέκται καλόγηροι, ποιῶντες
πηγὰς πλουτισμοῦ τὰ ἴδια ὑπουργήματα, (οἷους καὶ σή-
μερον οὐκ ὀλίγους τρέφει ὁ Ἅγιος Τάφος!)· οὔτε ὁμῶς σύ-
ρω καὶ γὰρ μετ' αὐτοῦ τὸ σχοινίον τῆς ἀγχόνης αὐτῶν, ὅπου οἱ
ἀντικαταστήσαντες αὐτοὺς κοσμικοὶ τοῦ Ἀθανασίου εἶναι δι'
ἀνασκολοπισμὸν, κατὰ σύγκρισιν. Δίδαξον λοιπὸν αὐτὸν, ὦ
διδάσκαλε, ὅτι Ἀγιοταφίτης πλουτῶν, ἴσως μὲν ἔχει βάρος
ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν Ἀ. Τάφον οὐδόλως ζημιοῖ· κα-
θότι, ὡς ἡξεύρει ἡ αὐτοῦ Λογιότης, καὶ αὐτὸς καὶ ἡ περιου-
σία αὐτοῦ ἔστι τε καὶ λέγεται, καὶ ζῶντος καὶ μετὰ θάνα-
τον, τοῦ Κοινοβίου· ἀλλ' ἅμα ἐμπέσῃ χρυσὸς εἰς χεῖρας ξένου,
ἀπαλλοτριοῦται παντάπασιν. Ἡ ἄς εἶπῃ εἰλικρινῶς, εἰς ποῖον
ταμεῖον, καὶν δύο μόνον ὀβολῶν περιεκτικόν, ὑπερπύσσα ξε-
νικὴ χεὶρ εἶναι πιθανόν ὅτι θέλει ἐξέλθει ἄγνη καὶ ἀμόλυντος,
ὅταν μάλιστα μὴ ἐπάγῃται οὐδεμία εὐθύνη, καὶ τὸ πᾶν κρέ-
μαται ἐκ τῆς πολλῆς ἢ ὀλίγης διακρίσεως τοῦ ἀρπάζοντος
ξένου; Μὴ ὑπολάβῃς, ὅτι ταῦτα λέγων δικαίῳ, ἄπαγε! τὸ
πλεονεκτεῖν καὶ θησαυρίζειν τοὺς μοναχοὺς, μηδὲ σε γαργα-
λίσῃ, φίλε, σκανδαλιώδης τις καὶ πονηρὸς λογισμὸς τοῦ νὰ
πλουτήσῃς ποτέ ὁ τὴν κατὰ Χριστὸν ἐνδοξὸν πενίαν ἀσπχ-
σάμενος. Τὸ πλεονεκτεῖν καὶ θησαυρίζειν, ὡς καλῶς οἶσθα,
ἐξίσου ἐστὶν ἀπηγορευμένον παρὰ τῶν Γραφῶν (I) εἰς τε λαϊ-
κοὺς καὶ εἰς ἱερωμένους, καὶ πολὺ μᾶλλον τὸ ἐξ ἀρπαγῆς καὶ
ἀδικίας, καὶ μάλιστα ἐξ ἱεροσυλίας. Δὲν ζητῶ λοιπὸν γράφων

(1) Ματθ. γ'. 19—21 καὶ Ιθ'. 23. Λουκ. ΙΒ'. 15. καὶ ΙΗ'. 23. Ἐφεσ.
Ε. 3. Α. Τιμ. γ'. 9—10. Ἀποκ. Γ'. 17. κτλ.

ταῦτα νὰ σέ διαφθείρω τηλικούτος ὢν τηλικούτον ὄντα· ἀλλὰ τὸ νὰ διαρρέη γνύηται καθ' ὑμῶν ὡς πλεονεκτῶν ἢ, κατ' Ἀριστοφάνην, χάρυβδις τῆς ἀρπαγῆς, ὁ Κ. Κωσταντινίδης, μοι ἐράνη, μὰ τὸν Δία, καὶ ἀναιδεΐας ὑπέρτερον, καὶ ἄσμενος ἤθελα τὸν ἐρωτήσῃ, « Διὰ τί, Κύριε, παραβλέπων τοὺς ξένους νεμομένους τὰ ἱερὰ, εἶτα ῥηγνύεις τὰ ἱμάτια κατὰ τῶν ἱερέων ; διὰ τί, Λογιώτατε, ἐφαπλῶν ἱερότυλον χεῖρα ἔνδον τοῦ ἱεροῦ Κιβωτίου καὶ καταβροχθίζων χανδὸν τὰς μεγάλας ποσότητας, δὲν ἀπολιθοῦσαι ἀπὸ συναισθήσεως ῥῆγος, ταλαίπωρε, ἀλλὰ καθυλακτεῖς ἔτι τῶν ὀρεκτικῶς τυχόν ὑπεβλεπόντων σου τὴν ἀπληστίαν (2); » Ἀλλὰ τοιοῦτος ὁ χαρακτήρ τῶν ἀρπάγων!

Κατάφαθι ὅμως καὶ σὺ πρὸς καιρὸν, Ἄγιέ μου, ὅτι καὶ οἱ Πανοσιώτατοι, ὡς οἱ Πανευγενέστατοι οὗτοι, ἔκλεπτον καὶ κεῖνοι μᾶλλον ἢ ἤττον διὰ τὰ θεραπεύσωσιν, ὡς αἰτιολογεῖ ἡ Ἐλλογιμότης του, τοὺς δυνατωτέρους τῶν Ἀρχόντων· τί ἐποίησεν ἄρα ὁ τοῦ Ἀθανασίου προκάτοχος Πολύκαρπος; δὲν ἐπέφερεν οὐδεμίαν ἀναμόρφωσιν ἢ μεταρρύθμισιν καὶ τοι διὰ τιμῆς ἀγόμενος παρὰ τῷ Ἱμπεράτορι καὶ μέγα δυνάμενος παρὰ τοῖς Ἡγεμόσι Βλαχίας καὶ Μολδαυίας; Οὐχί· διὰ τί; ὅτι ἔβλεπεν ἐκεῖνος τοὺς ἐπικρεμαμένους εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον δεινοὺς καὶ χαλεποὺς καιροὺς· ἐστάθμισεν ἐκεῖνος καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο· κατέμαθε καὶ τὰς φαναριωτικὰς πλεκτάνας καὶ δολιότητας καὶ τὰς βογιαρικὰς θηριωδίας· οὐδ' αἱ καλογηρικαὶ τὸν ἐλάνθανον καταχρήσεις, ποτὲ ὅμως δὲν ὑπέφερε Πατριάρχης Ἱεροσολύμων νὰ καταλίπη τὰ συμφέροντα

(2) « Ὁ κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέπτεις; ὁ βδελυσσόμενος τὰ εἶδωλα, ἱεροσυλεῖς ; » Ῥωμ. Β'. 21—22.

τοῦ οἰκείου Θρόνου « ἐλώρια κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε πᾶσιν » οὐδ' ἔστερξε, γὰρ ἐπιτραπῶσι τὰ τοῦ Κοινοῦ εἰς ἀλλοτρίους τινὰς, κηφῆνας αἰέποτε ὀφθέντας τῶν τε ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἀρχῶν, καὶ τὸν μαμωνᾶν τῆς ἀδικίας θεοποιήσαντας καὶ λατρεύοντας· ὅ,τι δὲ προχείρως ἐστοχάσθη εἰς διορθωσιν, καὶ ἥττον ὑποκείμενον εἰς τὴν ῥαδιουργίαν τῶν ξένων, ἦν ἡ αὐξήσις τοῦ Ἑμβατοικίου (§. 35 τῆς Διατριβῆς), ἵνα οὕτω μέρος μὲν τῶν εἰσοδημάτων δαπανᾶται εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν μοναστηρίων αὐτόθι, ἅπαν δὲ τὸ ἐπίλοιπον λόγῳ Ἑμβατοικίου εἰσάγεται εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον· καὶ οὕτως ἐνέφραξε μέγα μέρος τῆς χρυσῆς πηγῆς τυχύτης τῶν πλεονεκτῶν καλογῆρων, σκοπῶν γὰρ ἐπιφέρει τοῦ κακοῦ τελειότεραν τὴν θεραπείαν, ἐπειδὴν λοφίσωσι τὰ ἐπικείμενα τότε δεινὰ, εἴαν μὴ ἔφθανε διακόψαν τὸ νῆμα τῆς ζωῆς αὐτοῦ τὸ τοῦ Θανάτου θέριστρον.

Ἀφ' οὗ δὲ ὁ ἀληθὴς Πατριάρχης ἐκεῖνος ὁ, κατὰ τὸν Ἀπόστολον (I), « τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενος » μέχρι τελευταίας πνοῆς ἀντιπαλαίων πρὸς τοσαύτας δυσκολίας τῶν περιστάσεων καὶ τῶν προσώπων, ἔσχυσε μετὰ βίας γὰρ διατηρήσῃ τὸ ἀρχαῖον σύστημα, ὃ παρὰ τῶν προκατόχων παρέλαβε, τί συμβαίνει; « Αὐτὸς (ὁ Ἀθανάσιος) εὐκολυνθεὶς ἀπὸ τὴν τότε καθεστῶσαν εἰς τὰς ἡγεμονείας διοίκησιν τῆς Ῥωσσίας, ἔσχυσε ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν ἀρχόντων ἡ ἀνατρέψῃ τὸ ΠΑΛΑΙΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ, γὰρ συστήσῃ Ἐπιτροπὴν τῶν εἰσοδημάτων ἔχουσαν ἐπὶ κεφαλῇς ἕνα ἑξαρχὸν τοῦ Θρόνου, γὰρ διορίσῃ Ἡγουμένους εἰς τὰ μοναστήρια ὑπομισθίους κτλ. (αὐτόθι). » Φρίττεις, Δέσποτά

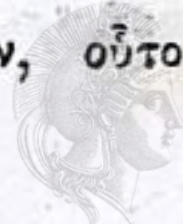
(1) Α. Τιμ. γ'. 4.

μου, ἴσως διὰ τὴν ἐσχάτην τῶν ἀνθρώπων τούτων ἀπόνοιαν, οἵτινες ἀταράχως οὕτω καὶ ἀνευρυθριάστως ὁμολογοῦσι τοιαῦτ' ἀσύγγνωστα καθοσιώσεως ἐγκλήματα, οὐδὲ Θεὸν φοβούμενοι, οὐδ' ἀνθρώπους αἰδούμενοι, καὶ οὕτω χαιρέκως κατορχούμενοι τῆς τοῦ Ἀθανασίου μωροπιστίας. *Ἀνέτρεψε*, λέγει, τὸ παλαιὸν σύστημα· ὅποιον τοῦτο; οἷον διαλαμβάνουσι τὰ χρυσόβουλα, καὶ αἱ κτητορικαὶ Διαταγαὶ καὶ τοσαῦτα τῶν προκατόχων *Συγίλλια*, ἐν οἷς καθορᾶται ἀριδῆλως ἐκπεφρασμένη ἢ γνώμη τῶν ἀφιερωσάντων ταῦτα τὰ κτήματα ἱερέων τε καὶ λαϊκῶν· ἅπερ πάντα ἀνέτρεψεν ἄρδην καὶ κατέστρεψεν ὁ μητραλοίας τολμηρᾷ τῇ χειρὶ διὰ προτροπῆς καὶ ὑποθήκης τῶν παρασίτων αὐτοῦ Εὐγενεστάτων καὶ Λογιωτάτων· κατέστησε δ' ἐπιτρόπους ὁποίους;—ἀνδρας μοχθηροὺς καὶ διεστραμένους,

«... ὑπέρβιον ὕβριν ἔχοντας»

χρεωκόπους τινὰς καὶ αὐτόχρημα Βλαχομπογδάνους, οἵτινες κυριεύσαντες μοναστηρίων, ἐκκλησιῶν, μετοχιῶν, κτημάτων χρημάτων, ἱερέων, μοναχῶν, ὑπηρετῶν, παντὸς ὅ,τι ἀνῆκεν, εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον, ἐσφετερίσθησαν δυνάμει τῆς αὐτοῖς δοθείσης ἐξουσίας πᾶσαν πληρεξουσιότητα εἰς τε τὰ πραγματικὰ καὶ χρηματικὰ τῶν Κοινοτήτων, καταστήσαντες τοὺς ἡγουμένους ἀνδράποδα καὶ εὐτελεῖς μόνον σαρωτὰς τῶν ναῶν, ἄγοντες καὶ φέροντες τὰ πάντα, δεσμοῦντες καὶ λύοντες, οὐδενὸς ἐφορῶντος καὶ λόγον ἀπαιτοῦντος ἐν τοῖς δρωμένοις· τὰ δὲ ἡγουμενικὰ καὶ συστατήρια λεγόμενα καὶ διὰ τὸν τύπον τήνικαῦτα διδόμενα γράμματα θεωροῦντες ὡς χαρτίον ἄγραφον καὶ ὡς διὰ πρᾶσιον χανυῖάριον.—«Ἄλλ' ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη, φησὶν ὁ Λογιώτατος πρὸς φίλωσιν, ἔχει ἐπὶ κεφαλῆς ἓνα ἑξαρχον τοῦ Θρόνου·» καὶ προκαταλαμβάνει

τάς περί τῶν κλεψαρπαγῶν τῶν ξένων ὑπονοίας, ὡς ἐποπτεύοντος δῆθεν τοῦ ἐξάρχου. Ἀλλ' αἱ καλοί σου Κύριοι οὗτοι δέν εἶναι τόσον δειλοὶ ἄρπαγες, ὅπως μὴ καταφέρωσιν ὑπόπδιον τῶν ποδῶν αὐτῶν τὸν ἐπὶ κεφαλῇς ἐξάρχον. Γνωρίζεις αὐτὸς, Πάτερ Γερμανέ, τὴν ἐντιμον ἀξίαν τῶν ὑπευθύνων Συντακτῶν τῆς αὐτόθι Δημοσιγραφίας, καθὼς γεγονώς ποτε καὶ αὐτὸς τῆς χαλκοστόμου Εὐαγγελικῆς Σάλπιγγος χαλκέντερος καὶ διαπρήσιος Ἰσπεύθυνος Συντάκτης, καὶ δύνασαι νὰ κρίνης ἐκ τούτου τὴν χρησιμότητα τῶν ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι ἐξάρχων τοῦ Ἁγ. Τάφου. Τὰ ἐντιμα ταῦτα ὑποκείμενα, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἡγούμενοι, λαμβάνουσι τρέμοντες ἐκ τῆς δεσποτικῆς τῶν ἐπιτρόπων δεξιᾶς τὸν δούλιον μισθὸν αὐτῶν, ὅταν οὗτοι εὐδοκήσωσιν ἀγερῶχος καὶ ὑποβήχοντες νὰ ρίψωσιν τινὰ καπήκια εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὡς ἂν δι' ἔλεος· πολλοῦ γε καὶ δέουσι τοῦ ἐξετάζειν περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ Θρόνου, περὶ τῶν προσόδων τῶν μοναστηριακῶν γαιῶν καὶ περὶ τῶν εἰσπραττομένων διὰ τὸν Ἁγ. Τάφον, ὅπου οὐδὲ περὶ ἑαυτῶν ἔτι οἶδασιν εἰς τί ἀπεστάλησαν· καὶ τὰ μὲν οὐσιώδη συμφέροντα τοῦ Ἁγ. Τάφου εἰσὶν ἀποκλειστικῶς ἐπιτεθειμένα εἰς τὴν διακριτικὴν φροντίδα τῶν εἰρημένων ἐπιτρόπων, οἵτινες μετὰ πολιτικοδιπλωματικῆς ἐχεμυθίας ὀργανίζουσι καὶ ἐκτελοῦσι τὰ πάντα· οἱ δὲ πα-βου-γα-δίζουσιν ἢ νεανεζίζουσι μελωδικῶς τὴν Παπαδικὴν καὶ τὸ Στοιχηράριον μετὰ τῶν ἡγουμένων ἐν τοῖς κελίοις, διανύοντες τὸ μαρτύριον αὐτῶν εἰς τὴν ἀρμονικὴν Κλίμακα ἢ τοὺς διατονικοὺς τροχοὺς, εἰς οὓς ἀθλίως κατεδικάσθησαν· εἰ δὲ καὶ τινες αὐτῶν, ἀποδύντες τὴν ἑαυτῷ χεῖραν, ἀπετόλμησαν ν' ἀνερπύσωσιν ἕως τῆς περιωπῆς τοῦ Θρόνου, καὶ νὰ προσκλαύσωσι τὴν ἐσχάτην ἀπώλειαν τῶν Κοινῶν καὶ τὴν τῶν Πανευγενεστάτων μεγαλοπονηρίαν καὶ ὕβριν, οὗτο

μὲν ἀπεβλήθησαν ῥαδιουργία τῶν πατριαρχικῶν συμβούλων, εἰς δὲ τοὺς Κυρίους τούτους καὶ ἄλλα προνόμια καὶ ἄλλαι ἀδελφικαὶ καὶ ἐλευθερίαι ἐπεμετρήθησαν παρὰ τοῦ Κυριάρχου τῶν ἀγιοταφικῶν πραγμάτων. Ἰδού σοι, πάτερ Ἄγιε, τὰ αἰνετὰ καὶ ὑπερυψούμενα καλὰ τοῦ ὑμετέρου Ἡρωῆος· καμάρωσον, πρὸς τῆς σῆς πολιᾶς, τὴν θεόθεν εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην ἀποτεταμιευμένην διάσωσιν! Θεώρησον τοὺς ἐν Μολδαυίᾳ Ἀδαυάκας. Χθὲς ἐκυλλόντο εἰς τὰς ἀγυῖας φέροντες ἐν μὲν ταῖς χερσὶ τὸν πῆχυν, ἐπὶ δὲ τῶν ὤμων τὴν δέσμην λευκῶν καὶ ἐκτύπων βαμβάκηρῶν ὑφασμάτων, ἐπικαλούμενοι ὑψιθόκι τὴν χρεῖαν τῶν ἀγοραστῶν, καὶ σήμερον ἄρχοντες μεγαγοπρεπεῖς περιάγονται ἐπ' ὀχημάτων καὶ ἵππων οὐγγρικῶν « κύδεϊ γαίοντες. » Χθὲς ἄσημοι βωμολόχοι τῶν εὐγενῶν καὶ ἀπλούστατοι Ἀδάμιδες, σήμερον δὲ πανευγενέστατοι (ὡς κατὰδέχεται νῦν ἐπιγράφη αὐτοῦς ἡ Αὐτοῦ Μακαριότης) Ἐπίτροποι, βασιλεῖς κεφαλαιῶχοι, ἀδελφοὶ δε--Ἀδαμάκη! Θεώρησον τὴν διαγωγὴν τοῦ ἐν Βλαχίᾳ Ἰωβάντσου, ἐπιτετραμμένου καὶ αὐτοῦ τ' ἀγιοταφικὰ πράγματα (1). Καταπέψας οὗτος προλαβόντως μυριάδας πολλὰς γροσίων τοῦ Ἀ. Τάφου, ἔχει σήμερον πεπαρμένον εἰς τοὺς ὕνυχας πάντα τὰ ἐκεῖ μοναστήρια, ἱεροσυλῶν, ὅσα βούλεται, οὐδενὸς τολμῶντος πρὸς ἔλεγχον. Θεώρησον τὴν κατάστασιν τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν Δακίαν ἀγιοταφικῶν κτημάτων, ἅτινα παραμελούμενα ὑπὸ τῶν ξένων τούτων κολοβοῦνται καὶ ἐκκόπτονται παρὰ

(1) Οὗτός ἐστιν ὁ ἐνώπιον πολλῶν ἀγιοταφικῶν ἀθείφοβα γυνώσας καὶ συλῆσας τὸν ἐν Βουκουρεστίῳ Ἀρχιμανδρίτην Γαβριήλ, καὶ ληστρικῶς ἀφελὼν τοῦ θυλακίου αὐτοῦ, πνέοντος ἤδη τὰ λείψαια, πάντα τὰ ἔγγραφα καὶ τὰς σημειώσεις, ἵνα ὑπεκφύγῃ τὴν ἀπαίτησιν, ὣν ἐχρεώσται αὐτῷ, ἡ τίγρις ἡ τυμωρὺχος! Φρίττεις, Ἀδελφέ μου! ἀλλ' « ἔχει Θεὸς ἐκδικὸν ὄμμα! »

τῶν περικτιόνων, καὶ ὁ ἀκρωτηριασμός οὗτος προχωρεῖ κατὰ μικρὸν εἰς τοσοῦτον, ὥστε μετ' οὐ πολὺ πολλὰ τῶν χωρίων ὀλοκλήρως ἀποξενωθήσονται, διὰ πλείστων δὲ τὴν ἀνάγκησιν μέγα ποσὸν χρημάτων δαπανηθήσεται εἰς διαδικασίας καὶ δικηγόρους. Θεώρησον τὴν πόλλ' ἀξίαν τοῦ προοδευτικωτάτου αἰῶνος τούτου πρόοδον τοῦ νέου κανονισμοῦ, καθ' ὃν ἡξιώθημεν ἰδεῖν (χάρις εἰς τὸν ἥρωα τῆς ἀναμορφώσεως!) νῦν πρῶτον *Ἡγουμενίας καὶ Πρωτοσυγκελλίας* ἐπιδαψιλευθείσας εἰς κοσμικοὺς τινὰς Κυρίους! Ἐπίστησον τὴν περιέργειαν εἰς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει παραβλῶπα ταμίαν τοῦ Κοινοῦ τῶν Ἀγιοταφитῶν, καὶ τὸν ἐκείνου σύντροφον, τὸν σὸν, φημί δὴ, *Λογιώτατον*, Γραμματικὸν τοῦ ἥρωος Ἀθανασίου, καὶ ὅητα καὶ συντάκτην τῆς ἀνὰ χεῖρας Διατριβῆς. Ἡ θαυμαστὴ αὕτη ξυνωρίς, μοχλὸς πασῶν τῶν τοῦ Θρόνου ὑποθέσεων, περιστροβεῖ τὰ διάφορα τῶν ἀπανταχοῦ Ἀγιοταφитῶν δικαιώματα καὶ συμπερισπᾷ, ὡς δυνάμεις κεντρομόλος, εἰς μίαν μόνην συγκέντρωσιν, τὸ ἴδιον συμφέρον, ὃ μὲν διὰ τῆς διαστροφῆς αὐτοῦ καὶ σοφιστικῆς διαλεκτικῆς, ὡς Ἰουδαῖος εἰς τὸ τελωνεῖον, φωνασκῶν καὶ τῇ ῥύμῃ μᾶλλον ἢ τῇ ὀρθότητι τῶν λόγων παραπείθων (1). ὁ δὲ, τῇ δολιότητι καὶ κολακείᾳ ὑπερανεστηκώς, καὶ τῇ παρὰ τῷ Μακαριωτάτῳ εὐνοίᾳ εἰς ἀνεπτέραν ἐπέμβασιν χρώμενος, δεσπόζουσιν ἄμφω καὶ τυραννεύουσιν, ὡς περ Ἰππαρχοὶ καὶ Ἰππῖαι (2), βαρεῖς ὄντες καὶ

(1) Τοῦ παραβλῶπος τούτου τὴν πονηρίαν δοκεῖ, ὅτι προεφήτευσε πρὸ χρόνων ὁ Ἀριστοφάνης λέγων,

« Ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐλέμμ' αὐτὸ κατὰ χώραν ἔχει,

« Ἀλλ' ἔτιν ἐπίδηλόν τι πεπανουργηκότι. » Ἀριστ. Πλουτ. 367.

(2) Ἡ συντροφία τῶν δύο τούτων συνδέεται σήμερον καὶ μὲ δεσμὸν ἱερώτερον. Δι' εὐχῶν σου, κῆρ Γερμανέ, ὁ Λογιώτατός σου νυμφεύεται τὴν θυγα-

ἀσυνείδητοι, καὶ κλέπτοντες, ὅσα ἐγχωρεῖ. Ὁ δὲ μέγας Ἀνα-
μορφωτῆς, βάτραχος θνησιμαῖος ὑπὸ γαλβανικῆς δυνάμεως
ἀνασκιρτῶν, ἢ ἄψυχον νευρόσπαστον ἀπὸ λεπτῆς μεμβράνης
προσεπισπώμενον, κατανεύει ἢ ἀνανεύει, ἡρεμεῖ ἢ κινεῖται,
φθιέ-γγεται ἢ σιγᾷ, ὅταν καὶ ὅπως θελήσωσιν οἱ δύο μεγάλοι
οὔτοι νόες τοῦ Φαναρίου· ἐν ᾧ δὲ οὗτος, καλῶς ποιῶν, σχο-
λάζει περὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Κοινοβίου, διευθετῶν τὰ ἐδώδι-
μα εἰς ὑπογείους ὑποθήκας κατὰ γένη καὶ εἶδη ἐν ταλάροις,
ἐν κοφίνοις, ἐν λαγήνοις, ἐν βύκοις, ἐν κακάβαις, καθαίρων
τὴν ἄλμην τῶν ἀλιπᾶστων σκόμβρων, κολοιῶν καὶ παλαμί-
δων, ἢ ἀλμέγων ἐπιμελῶς ἐν καδδίσκοις τὰς ἀγελάδας αὐ-
τοῦ, καὶ κατασκευάζων τυρούς καὶ ὀξυγάλατα, « ὥς ποιμὴν
ἀληθινός, ὥς ἐδραῖωμα ἄσειστον ! » ἢ μὲ τιτανωμένας πα-
λάμας ἀρδεύων καὶ ἐπιφυλλίζων τὰ φυτὰ τοῦ ἀγιοταφικοῦ
κήπου, (ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς οὐδέν ἐστιν ἐν τῷ μετοχίῳ
χρήσιμος !). διατιθέασιν ἐκεῖνοι ἐν τούτῳ καὶ τακτοποιοῦσι
θαυμασίως τὰ χρηματικὰ τοῦ Κοινοῦ, μορφοῦσι τὰς ὑποθέ-
σεις εἰς σοφοὺς διοργανισμοὺς, καὶ οὕτω παριστάμενοι πρὸς τὸν
ἰδρῶτι περιόρέομενον κηπουρὸν, ποιμένα πατάριστον (1),
βουκόλον, αἰπόλον, ὀρνιθοτρόφον, ταμίαν καὶ ὀτρηρὸν θερά-
ποντα τοῦ Ἀγ. Τάφου, ὑποχρεοῦσιν αὐτὸν ἀνυπερθέτῳ ἀπο-

τέρει τοῦ Ταμίου. Τέλη ἀγαθὰ ! Ἐτοιμάζου ἵνα ψάλῃς αὐτῶν τὸν Ὑμέναιον,

« Ὀλβιε γάμειρ', ἀγαθός τις ἐπέπταρεν ἐργαζμένῳ τοι ! »

(1) Κάτωθεν τῆς εἰκόνης τοῦ ἥρωος Ἀθηνασίου, τεθειμένης ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς
Διατριβῆς τοῦ Λογιωτάτου, ἵνα μὴ μένωσι πάντως καὶ οἱ ἐξῆς αἰῶνες ἀθέα-
τοι τῆς πολιοκροτάφου κορυφῆς τοῦ Δεσπότη, ἔγραψέ τις κοῦρος (ἴσως ὁ Λο-
γιώτατός σου) παρωδῶν τὸ Ὀμηρικόν οὕτως,

« Ἀμφότερον, ποιμὴν τ' ἄριστος, ἀνὴρ τ' ἀγαστός ! »

φάσει νὰ ὑπογράψῃ τὸ σύντρομον καὶ πολυέλικτον « **ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ** ἐπιβεβαιοῖ » εἰς τὰ αὐτῶν σχεδιάσματα, ἐν οἷς σαφῶς ἀναπτύσσονται αἱ ἀρχαὶ τῆς μεταρρυθμίσεως. Μετὰ ταῦτα δὲ, ἐπειδὴ ἐπ' αὐτοῖς ἐστὶ καὶ τὸ ἐκτελεστικόν, γράφουσιν εἰς τὰς ἐπυχρίας, γράφουσι πρὸς τοὺς ἐξάρχους, πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους, πρὸς τοὺς ἡγουμένους ὑπογραφόμενοι ἐν ὀνόματι τοῦ Πατριάρχου ἢ **ΑΝΤΙΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ**, διατάττουσι, θεσπίζουσι, καθαιροῦσι, συνισῶσιν, ἀπαιτοῦσι, λαμβάνουσιν εἰς ἔλιτρα (Υγoupes), εἰς συναλλαγματικὰς, εἰς πραγματείας, οὐδὲ πῶς ἀποδώσουσι λόγον, ὡς ὁ Περικλῆς, οὐδὲ πῶς μὴ ἀποδώσουσι, κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἀλκιβιάδου, σκεπτόμενοι (2)· καθότι καὶ οὐδεὶς ἀπαιτήσῃ. Θεώρησον ἐπὶ πᾶσι τὸ πλήρωμα καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ ἐν Φαναρίῳ μετοχίου· ἐκεῖ ὄψῃ συνδιατωμένους καὶ ἀνθυβριζομένους ἱερεῖς μετὰ μαγείρων, πρεσβύτας τινὰς μετὰ παιδαρίων κιναίδων συνερεσχελοῦντας, ἱεροδικόνους μεθ' ἵπποκόρων παλαίοντας καὶ διαπληκτιζομένους, ἀναίδειαν, ὕβριν, καταβοήν, λιμὸν, κλοπὴν καὶ μυρία ὅσα ἀτοπήματα, ἔνεκα τῆς ἀναξιοπρεποῦς κιμβείας καὶ ἀκαιροφειδωλίας τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου.

Ταῦτα λοιπὸν τ' ἀνεκτίμητα καλὰ συνειδῶς ὁ Λογιώτατος τῶν Λογιωτάτων Κ. Γεώργιος Κωνσταντινίδης εἶχε δίκαιον νὰ κρώζῃ, ὅτι ἡ διάσωσις τοῦ Παραγίου Τύφου ἦτον θεόθεν ἀποτεταμιευμένη εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου! Διὰ ταῦτα καὶ ἕξαλλος καὶ οἶονεὶ θεοφοβούμενος παρκατιῶν ἀνακράζει « Τόσον θαυμασίας ἀλλοιώσεις κατώρθωσεν εἰς τὰ τοῦ θρόνου τῶν Ἱεροσολύμων ὁ Πατριάρχης Ἀθανάσιος! » (§ 36.)

(2) Πλούταρχ. ἐν Ἀλκιβ. Ζ'.

Ἐν τοῖς §. 37 καὶ 38 ἄδει λιγυρώτατα ὁ θεῖος ἀοιδὸς τὸν ἐπινίκιον ὕμνον τοῦ πολύτλαντος ἥρωος διὰ τὰς κατὰ τῶν Ἀρμενίων αὐτοῦ νίκας. Ἀλλ' ἅς μοι συγχωρήσῃ, ἂν σοι εἴπω, ὅτι ἐπὶ ταύτης μάλιστα τῆς περιπτώσεως ὑπέδειξεν ἑαυτὸν ὁ ἀνίκανος, ὅτε οὐδὲ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀναφορὰν ἠδύνατο ν' ἀπευθύνη ἀμέσως πρὸς τὴν Υ· Πόρταν κατὰ τὸ πατριαρχικὸν δικαίωμα· ἀλλ' ἰδὼν τὴν περίστασιν κρείττονα φυτείας καὶ τυροποιίας, ὡς ἀπαρτοῦσαν ἄνδρα νοήμονα καὶ ἔλλογον, οἷος ὁ Πολύκαρπος κλ., οὐχὶ δὲ ἰχθὺν ἀφωνότατον, προσέδραμεν εἰς τὸν διακαέστατον ζῆλον τῶν προθυμητάτων Κυρίων... , μὴ φειδόμενος ἀληθῶς τῶν ἁγιοταφικῶν χρημάτων, ἀλλ' ἀντισταθμίζων χρυσὸν εἰς ἀναξιότητα. Τί δαί, ἂν ἐπατριάρχευσεν ἐπὶ τῆς πυρπολήσεως καὶ ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ὅτ' ἐκόχλαζεν ἢ καθ' ἡμῶν ἀκατάσχετος τῶν Ἀρμενίων ἰταμότης καὶ τὸ Κιβώτιον ἦτον, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Λογιωτάτου, τετραυματισμένον καὶ τοῦ θρόνου αἱ βάσεις ἐσειόντο; (I) Ἦσαν πάντως σήμερον τὰ Ἑλληνικὰ ἐκεῖνα κληρονομήματα ἰδιοκτησίαι τῶν Δερδεριδων!

Ἐκ δὲ τούτου συγκεντρώσας ἐν ἑαυτῷ τὰς νοερὰς δυνάμεις ὁ τρανὸς Λογιώτατος, ἔνθους καὶ ἀνασκιρτῶν ὑπ' ἀκρατήτου μεγαλοφυΐας, ἀνατοξεύει τὴν φαντασίαν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος εἰς τὸ μέλλον, χρησμοδῶν, ὡς ἀπὸ τρίποδος, ὅτι
 « Ἡ σημερινὴ κατάσταση τοῦ Κοινοῦ τοῦ Παραγίου Τάφου εἶναι ἀρχὴ εὐδαιμονίας μελλούσης. ▪ Τοιαῦτα φοιβάζει ὁ μετὰ Χριστὸν Προφήτης.

— Ἀλλὰ τὸν οὔτι

Πεῖθ' ἀγαθὰ φρονέοντα, δαΐφρονα Βελλερεφόντην. (2)

(1) Ὁρα τὴν Διατριβὴν σελ 3.

(2) Ὁμ. Ὀδ. Ζ. 162.

καὶ οὐδεὶς οὐδ' ὅποσονδ' ἤποτε νοῦν ἔχων ἀδυνατεῖ νὰ συνίδῃ
ποῦ χωρήσῃ τὸ κακὸν τῆς σημερινῆς καταστάσεως τοῦ
Κοινοῦ τοῦ Πατριάρχου Τάφου, ἂν μὴ κοπάσῃ ὁ τῶν ἐντι-
μοτάτων κοσμικῶν πολυκύμαντος σάλος (1). Ἀλλ' ἄκουε,
Πάτερ Γερμανέ, καὶ τούτων ἔτι μείζονα καὶ ὑψηγορώτερα!

« Οἶμοι! πρὸς αὐτῷ γ' εἶμι τῷ δεινῷ λέγειν. » (2)

« Ἐὰν, ἀκολουθεῖ κράζων ὁ Λογιώτατος, οἱ διάδοχοι τοῦ
Πατριάρχου Ἀθανασίου ἐξομοιωθῶσι μὲ τοὺς σκοποὺς
καὶ τὴν διάθεσιν αὐτοῦ τοῦ *ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙ-
ΑΡΧΩΝ ΗΡΩΟΣ*, ὁ Θρόνος θέλει ἀναδειχθῇ μετ'
ὀλίγον καιρὸν *ΕΥΔΑΙΜΩΝ* (!) καὶ αἱ κατὰ μέρος ζη-
μίαι τοῦ ἔθνους, θέλουσι θεραπευθῇ μὲ ὠφελείας πολλῶ
τῷ μέτρῳ σηματικωτέρας καὶ οὐσιωδεστέρας. » Οἶμοι!
ἀπέκειτο, Πάτερ, καὶ τοῦτο τῇ μοχθηρᾷ σου ψυχῇ ν' ἀκούσῃς
τοιαῦτα σκότια καὶ αἰωνίας καταισχύνῃς ποιητικὰ πατριαρ-
χικοῦ ἀνδρώπου παραληρήματα! Οἶμοι, καὶ πολλάκις οἶμοι!
Ἐπέπρωτο ἄρα κατὰ τὴν παροῦσαν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους ἡμέ-
ραν, αἰσχυρῶν νυκτικοράκων κοκκυμοί, ἀπηχήματα τῆς τοῦ
μεσαιῶνος σχολαστικότητος νὰ προσβάλλωσι τῶν γενναιοφρό-
νων Ἑλλήνων τ' ἀκέραια αἰσθητήρια, πρὸς αἴσχος μὲν τοῦ
εὐαγοῦς ὀρθοδόξου κλήρου, πρὸς κατάγελων δὲ καὶ τῶν ξένων
ἀλλογενῶν, πρὸς οὓς ἀπρονοήτως τυχὸν ἐκοινώθη τὸ δελτά-
ριον. *ΗΡΩΣ* ὁ Ἀθανάσιος μεταξὺ τῶν Πατριαρχῶν ;...

« Ποῖον τὸν μῦθον εἶπας, ἡμέας αἰσχύνων, »

Γεώργιε; Ἐὰν ἐγεννήθῃς Λογιώτατος, ὡς καὶ τῷ ὄντι ἐγέν-

(1) Τοῦτο ἴσως εἰδεί ὁ ἐκ Ναζιανζοῦ Φωστὴρ ἐννέπων τὸ

« Στήτω ποτ' ὅψε, κοσμικὴς στήτω σάλος. » Ἐπισ. Τομ Β'. σελ. 26.

(2) Σοφοκλ. Οἶδ. Τύρ 1169.

νήθης, κολάκειε ὡς ἀνδράποδον, ἐφ' ὅσον δὲν προσβάλλεται ἡ
ἐθνικὴ φιλοτιμία καὶ ἡ τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου ὑπόληψις. Σὺ
δὲ ὀνομάσας τὸν Ἀθανάσιον ἥρωα μεταξὺ τῶν Πατριαρ-
χῶν ὑβρίζεις ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πᾶσαν τὴν ἐκκλησια-
στικὴν ἱεραρχίαν· καθότι ἂν ὁ ΠΡΩΣ μεταξὺ αὐτῶν ἔστι
τοιούτος, οἱ λοιποὶ ὅποιοι ! Ποίαν ψυχῆς ἀνδρείαν ἐπέδειξεν
ὁ τῶν πρεσβείων τῆς καταπιεζομένης ὑπ' αὐτοῦ θέσεως ἀνα-
τροπεύς (ὁ Θεὸς συγχωρήσαι μοι !) οὗτος ; ποίους διωγμοὺς
ἐκαρτέρησε καὶ κινδύνους ὑπέμεινεν ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας
καὶ τῆς τῶν ὑπ' αὐτοῦ ποιμαινομένων σωτηρίας ὁ ἀνύπαρ-
κτος οὗτος ἄνθρωπος, ὁ ἀναρσίως σεμνυνόμενος ἐπὶ τῇ ὁμω-
νυμίᾳ τοῦ ἀληθῶς Ἡρώος τῆς ἐκκλησίας, τοῦ πατριάρχου
Ἀλεξανδρείας ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (1) : ποῖον κλέος ἤρατο παρὰ
τοῖς ὁμογενέσι καὶ ἀλλογενέσιν (2) ὁ γενόμενος Ἱεροσολύμων
« διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνδρα ἐν Ἱερουσαλὴμ ; » Ἡ τοῦ Πα-
τριάρχου τούτου μετρίότης, καὶ ἀπ' ἄλλων τεκμηρίων δὲν
ὑπῆρχε κατὰδηλος, ἀλλ' ἐκ τῆς τοιαύτης ὑποκούφου ἀδικ-
φορίας αὐτοῦ, ὑφ' ἧς ἀνέχεται ν' ἀκούῃ ΠΡΩΣ καὶ τοιαῦτα
ἀνοίκεια πάντα τῷ μοναχικῷ αὐτοῦ χαρακτῆρι ἐπίθετα ἐν
βιβλίῳ παρὰ τοῦ ἰδίου Γραμματικοῦ ἐπὶ τούτῳ μισθωθέντος,
καὶ δι' ἰδίων ἀναλωμάτων ἐκδεδομένῳ, ἐστὶν ἀναμφίβολος.
Τί πταίει ὁμῶς ἐν τούτῳ ὁ πτωχὸς Γερο-αθανάσιος, ἀνὴρ
ἀμαθὴς καὶ ἀγροῦκος, καὶ τῇ μὲν φύσει ἀπλοϊκός τις, τῇ

(1) Τούτου τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου τὴν
ιεράν Ἀκολουθίαν ἐξέδωκεν ὁ Μακαριώτατος ἐν ταῖς Πατριαρχείαις, ἧς ἐν
τῷ προλόγῳ δοκεῖ παρέχων τὴν τιμὴν τῆς ὁμωνυμίας εἰς τὸν Ἅγιον ! Ἐχέ-
τω τὴν ἀμαρτίαν ὁ γράψας !

(2) « Δεῖ δὲ αὐτὸν (τὸν ἐπίσκοπον) καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν
ἐξωθεν. » Ἁ Τιμ. Γ'. 7.

δ' ἔξει πᾶν ἄλλο μᾶλλον, ἢ ἔμπειρος διευθυντῆς τῶν Καταστημάτων; Τὸν καλὸν καὶ γαθὸν τοῦτον γέροντα, ἥδη δις παῖδα γενόμενον, καταλαβόντες οἱ ἀνηλεεῖς οὗτοι ξένοι, περιέδεσαν χεῖρας καὶ πόδας, εἴτε κηρίαις, ὥς νεκρὸν, εἴτε σπαργάνοις, ὥς νήπιον, καὶ χρεεύουσιν αὐτὸν ἀσυστόλως ἐπ' ἔχοντες, εἴτε τὸ ἐφυπνίδιον, εἴτε τὸ ἐπικήδιον· ὁ δὲ, ὥς ἂν παῖς νωδὸς, χαίρει χορευόμενοις, μὴ δυνάμενος, ὥς εἰκὸς, νὰ προῖδῃ τί τεκταίνουσι κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τε καὶ τῶν λοιπῶν ἁγιοταφῶν, οἱ μιαροί! Καὶν δέ ποτε ἀνδριζόμενος ζητήσῃ νὰ ἐξυπνίσῃ τὸν παλαιὸν ἁγιοταφίτην, ἀποκαροῦσιν αὐτὸν οὗτοι πάλιν διὰ τῶν τοιούτων ναρκωτικῶν ψευδεγκωμίων, Ἡρώα καὶ μονογού Θεὸν προσαγορεύοντες, ὧν ἐκεῖνος, μὴ δυνάμενος νὰ σταθμίσῃ τὸ βάρος, ἀλίσκεται ὥς ἄγρα πολλὴ μετὰ τοῦ Κοινοβίου του. Κατὰ τούτων λοιπὸν τῶν ἀγνωμόνων πρέπει ἵνα πέσῃ ἡ τοῦ ἔθνους ὀργὴ καὶ ἀγανάκτησις· οὗτοι διέφθειραν τὸν χριστιανὸν τοῦτον καὶ παρώθησαν εἰς τοσαύτας ἀνοσιουργίας, ὧν τὰς μὲν ὠφελείας ἀποφέρουσιν αὐτοί, τὸ δὲ ὄνειδος καὶ ἡ βλάβη ἀνάγεται ἐπὶ τῆς γηραιᾶς κεφαλῆς ἐκείνου. Τοιαῦτα φρικώδη τέρατα, τοιούτους ἀπηνεῖς λυμεῶνας ἀνέχονται σήμερον οἱ καλοὶ σου ἁγιοταφῖται, οἱ ἁγιοταφῖται, οἱ γενναίως ἄλλοτε κατὰ φοβερωτέρων ἐπηρεαστῶν ἀντιπαλάσαντες! Τὸ Κοινόβιον αὐτῶν γίνεται λεία Μυσῶν, τὰ ἱερὰ λαφυραγωγοῦνται, τὰ χρήματα διαρπάζονται, αὐτοὶ οὗτοι ἀνδραποδίζονται εἰς ἀπεγνωσμένα δουλάρια· βλέπουσιν ὁσημέρῃ ἀναβαίνοντας, καταβαίνοντας τὰς διπλᾶς, τριπλᾶς κλίμακας τοῦ μετοχίου ἐπὶ διαρπαγῇ τοὺς ἀδδηφάγους χοίρους τοῦ Φαναρίου, βλέπουσιν τὴν ἐσχάτην ἠθικὴν ἀπώλειαν τῆς ἀθανασιακῆς πατριαρχείας, τὴν ἰταμύοτητα καὶ ἀναίδειαν τῶν περὶ τὸν Πατριάρχην προσώπων, καὶ τοῦτον μὲν αὐτὸν ἀπομωρανθέντα, τοὺς δ' ἐξάρχους ἐξαχρειωθέντας, τοὺς

δ' ἐπιτρόπους καὶ γραμματικούς πελωρίως ἀποθηριωθέντας· καὶ οἱ γεννάδαι ῥέγχουσι τὸν ὕπνον τῆς συστολῆς καὶ μόνον ἐν παραβύστῳ που ἔσχει καθήμενοι, κλαίουσιν ἐν ἀλλήλοις ἑαυτοὺς καὶ τὸ Κοινόδιον. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλλοτε.

Σὺ δέ μοι, πάτερ Ἄγιε, πρόσχες τὸν νοῦν εἰς τὸν ἑξῆς τῆς Διατριβῆς ἀσπαστὸν παρ' ἑμοί γε παράγραφον. «Ὅταν, φησὶ, τὸ Κοινὸν τοῦ Παραγίου Τάφου εὗρεθῇ ἀνώτερον ἀπὸ χρέη καὶ ὁ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ (!) φέρεται μὲ ζῆλον φιλόθεον καὶ φιλογενῆ, οὐχὶ μόνον τὰ ἱερὰ Καταγώγια τῆς Ἱερουσαλὴμ θέλουν ἔλθῃ εἰς κατάστασιν λαμπράν, ἀλλὰ καὶ καταστήματα φιланθρωπίας θέλουν ἀνοιχθῇ εἰς τὴν Ἀγίαν πόλιν, ὑποδεχόμενα τοὺς καταφεύγοντας εἰς αὐτὰ, καὶ οἱ ὑπὸ τὸν θρόνον τοῦτον Ὁρθόδοξοι, οἵτινες ὑπὸ τῆς δυστυχίας ἐκτραχηλίζονται εἰς τὴν ἀσέβειαν πολλὰ συνεχῶς, θέλουν εὖρη στήριγμα εἰς τὰ σύμπαθῃ σπλάγχνα τῆς Μητρὸς τῶν Ἐκκλησίας. » (§. 42.)

« Πλήρες τοι μέλιτος τὸ καλὸν στόμα, θύρσι, γένοιτο! »

Πότε, ναὶ, πότε πάλιν ἀνατελεῖ ἡ εὐκταία τοῦ Ἱεροσολυμικοῦ Θρόνου ἀνάλαμψις, καὶ αἱ σήμερον περιζοφοῦσαι αὐτὸν τοῦ τартάρου σκοτόμαιναι ἀντικατασταθήσονται ἀπὸ χερουβὶμ δόξης κύκλῳ περιῖπταμένων; Πότε πάλιν ἡ ταλαίπωρος Ἱερουσαλὴμ ἐπισυνάξει τὰ τέκνα αὐτῆς, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς, καὶ ἡ στάθμη τῆς ὑγιοῦς τοῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίας τεθήσεται ἐπὶ τοῦ μακαρίου Γολγοθᾶ; Πότε ἀνοιγήσονται ταῦτα τὰ καταστήματα τῆς φιланθρωπίας καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐν οἷς τὸ παρὰ τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου πλανώμενον στρουθίον εὕρήσει οἰκίαν καὶ ἡ φιλέρημος τρυγὼν, νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὐ θήσει τὰ νοσσία ἑαυτῆς; Πότε ἡ παρημελημένη Ἑλληνὶς αὐδὴ, ἡ Μοῦσα τῶν Γραφῶν καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ τῶν θείων Συνόδων καὶ τῶν Πατέρων

γλῶσσα ἀκουσθήσεται πάλιν κελαδίζουσα ἀπὸ Κοίλης Συρίας
μέχρις Ἰδουμαίας, καὶ ἀπὸ τῶν παραλίων Ἰόππης καὶ Πτο-
λεμαίδος μέχρις ὁρίων τῆς Ἀραβίας; Ἀλλ' ἵνα γένωσι ταῦτα,
Δέσποτα Γερμανέ, ἀπαιτεῖται νοῦς ὀξύς καὶ πολιτικός, καρ-
δία ἐνθερμος, πατριάρχης ἐννοῶν κατὰ βάθος τί ἐστὶ φιλαν-
θρωπία, τί εὐσέβεια, τί ἐκπαίδευσις, καὶ πρὸ πάντων τί πα-
τριωτισμός. Τὸ Ἑλληνικὸν πῦρ τὸ εἰς τὰς φλέβας τοῦ ὀρθο-
δόξου ἐκείνου Ἑλληνικοῦ λαοῦ ὑποθαλπόμενον ἐν τῇ Συρίᾳ
καὶ Παλαιστίνῃ δέν πρέπει, πάτερ Γερμανέ, νὰ παραμεληθῇ
ἢ νὰ κατασβεσθῇ εἰς τὴν ἀγρίαν τῶν Ἀράβων βαρβαρότητα.
Εἶναι καιρὸς ν' ἀναρρίπισθῇ πλέον ὁ ὑποφλεγέθων τοῦ ἔθνι-
σμοῦ σπινθὴρ τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις ὁμογενῶν, καὶ τὸ
Ἑλληνικὸν στοιχεῖον νὰ ἐνδυναμωθῇ εἰς ταύτην μάλιστα τῶν
πραγμάτων τὴν ἀκμὴν, καθ' ἣν τὸ μέλλον τῆς Συρίας σα-
λεύει εἰς τὸν ἀμφίρροπον τῆς τύχης ζυγὸν, καὶ ὄρνιθες ἀπὸ
δυσμῶν καὶ βορρᾶ τὸν οὐρανὸν αὐτῆς κλαγγηδὸν περιϊπτάμε-
ναι ἐπὶ τῶν πτερύγων ζυγίζονται, ἀσκαρδαμυκτὶ προσορῶσαι.

« Ἡέραι δ' ἄρα ταίγε κακὴν ἐριδὰ προφέρονται. »

Ταῦτα ἔπρεπε νὰ ἐννοῇ καὶ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ
πρὸς ταῦτα νὰ συγκεντροῖ τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ὁ Ἥρωις Ἀθα-
νάσιος. Ἰδοὺ ἡ μόνη ὁδὸς ἡ φέρουσα εἰς τὴν ἀληθῆ δόξαν
καὶ τὴν ἀθανασίαν· τὸ δὲ τῶν κολάκων σμῆνος καὶ τῶν Λο-
γιωτάτων σὺν ταῖς πανηγυρικαῖς αὐτῶν μεγαληγορίαις αἰ-
σχύνην μᾶλλον εἰς τοὺς νοῦν ἔχοντας καὶ ὄνειδος προμνη-
στεύονται.

Ἀλλ' ὁ χρηστὸς νεανίας, κηδόμενος τοῦ δαψιλοῦς κηδε-
μόνος αὐτοῦ Ἀθανασίου,

« Μή τις κῦδος ἄροιτο, ὁ δὲ, δεύτερος ἔλθοι, »

ἀφ' οὗ ἀνέφερε τ' ἀθάνατα συγγράμματα τοῦ βαθύφρονος Νε-

κταρίου, τοῦ πολυμαθοῦς Δοσιθέου, καὶ τοῦ εὐφυοῦς καὶ σοφοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Χρυσάνθου, μὴ ἔχων σύγγραμμα τοῦ Ἀθανασίου ν' ἀναφέρῃ (τῶν φιλοσοφικῶν τοῦ ἀνδρὸς συγγραμμάτων μὴ πω ἐκδεδομένων εἰς φῶς!!) προβάλλει χορηγίας αὐτοῦ εἰς νέους ἐνδεεῖς σπουδάζοντας εἰς τὰ Σχολεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, σύστασιν διασήμου σχολείου ἐν Ἱερουσαλὴμ, μετατύπωσιν τοῦ Κυριακοδρομίου τοῦ Θεοτόκη. (§ 43.) Σὺ δέ μοι πρόσθες καὶ μετατύπωσιν τοῦ Προσκυνηταρίου ἐν Μόσχᾳ, καὶ ἔκδοσιν τῆς Διατριβῆς τοῦ Λογιωτάτου, καὶ τῆς εἰκόνης αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου (I).

Καὶ οἱ μὲν νέοι οὗτοι τίνες ἄρά εἰσιν οἱ εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως σπουδάζοντες; Γνωστὸν μὲν ἐστίν, ὅτι εἰς τὸ ἐν Χάλκῃ φιλολογικὸν φροντιστήριον, κηταρώμενος καὶ παιδεῖαν καὶ διδασκάλους καὶ ἐπιτρόπους ἔρριπτε ποτε μετὰ πολλὰς μεμψιμοιρίας 30, 000. γρόσια κατ' ἔτος ὁ Κυριάρχης τῶν Ἀγιοταφικῶν χρημάτων, ἀνθ' ὧν ἐσπούδαζον αὐτόθι νέοι οὐχὶ ἐνδεῶν γονέων, οὐχί! ἀλλὰ τῶν ἐντιμοτάτων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, νέοι προωρισμένοι διὰ τὸ ἐμπόριον, σκοποῦντες νὰ ἐκμάθωσι ξένην τινὰ διάλεκτον, οἷον Γαλλικὴν ἢ Ἀγγλικὴν, καὶ νὰ ἀσπασθῶσιν ἔπειτα τὸν κερδῶν, μακρὰ χαίρειν φράσαντες πρὸς τὴν ἐκπαιδεύσασαν αὐτοὺς προσέτιδα

(1) Ἀλλὰ δὲν εἶδες, πάτερ Γερμανέ, τὸ φυλλάδιον τοῦτο! Εἰς τὴν ἀρχὴν προσεκόλλησαν τὸ χαλκογραφημένον εἰκόνισμα τοῦ Πατριάρχου Ἀθανασίου καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ μετὰ τῆς λαμπροτάτης πατριαρχικῆς στολῆς· οἱ οὖν ἄπλοῖ χριστιανοὶ, νομίζοντες, ὅτι ἡ εἰκὼν ἐστὶ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, οὗ τινος καὶ ἡ Ἀκολουθία, σταυροτυπούμενοι κατασπάχονται τὸν καθ' ἡμᾶς Ἡρώα Ἀθανάσιον. Σταυροτυπεῖσαι πάντως ἤδη καὶ σὺ διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν ταύτην, Γέρον!

Ἐκκλησίαν (1). Δέν ἦτον, Δέσποτά μου, πιστοτέρα ἐκτέλεσις τοῦ ἱεροῦ τούτου καθήκοντος, ἅν, ἐκλεξάμενος τρεῖς, τέσσαρας νέους εὐφυεῖς, χρηστοθήεις, ἐπιμελεῖς, ἀφωσιωμένους εἰς τὸ θεῖον ὄντως καὶ μέγα τῆς ἱερωσύνης ἀξίωμα, καὶ πᾶσαν πρόνοιαν ἐπ' αὐτοὺς καταβαλὼν, ἐξεπαιδεύετο αὐτοὺς τὴν τε θύραθεν καὶ τὴν ἑξωθεν σοφίαν, ἀποστείλας αὐτοὺς εἰς τὰς ἀνὰ τὴν σοφὴν Εὐρώπην ἀκαδημίας εἰς ἀπόκτησιν πολλῶν καὶ παντοίων γνώσεων καὶ γλωσσῶν, ἐξόχως δὲ τῆς Λατινικῆς, Ἑβραϊκῆς, Σλαβικῆς καὶ Ἀραβικῆς, ὡς μητέρας γλωσσῶν, εἴθ' οὕτως ἐπιστρέψαντας καθίστα τούτους ἐπὶ τῶν ἀγιοταφικῶν πραγμάτων, τακτοποιοῦντας ἐν ἐπιστήμῃ τὰ τοῦ Κοινοῦ, καὶ δαπανῶντας ἐφ' ἡ δει; δέν ἦτον, λέγω, ἐπαξιώτερον τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος, ἅν ἀντελαμβάνετο τῆς εὐρωπαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως τριῶν μόνον ἢ τεσσάρων νέων ἐπὶ πενταετίαν καὶ ἄλλων μετ' ἄλλους ἀλληλοδιαδόχως; Οὕτως εἶχεν ἅν καὶ ἡ Ἑλλάς ἄνδρας φιλολόγους καὶ φιλοσόφους καὶ ἡ Ἐκκλησία διδασκάλους καὶ θεολόγους, καὶ ὁ Ἅγιος Τάφος ἰδίᾳ ἐπιστάτας καὶ διαρρυθμιστὰς καὶ προαγωγοὺς ἀξιόους τῆς πρεσβείας αὐτοῦ νομιμότητος. Τὸ δὲ πᾶν καλὸν τοῦτο ἐγένετο ἐν εὐκολίᾳ δι' αὐτῶν τῶν κατ' ἔτος καταβαλλομένων 30,000 γροσίων. Ἀλλὰ τίς ποτε διέθετο ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ τοιαύτας ἀναβάσεις θεαρέστους καὶ ἐνδόξους; Μὴ δέν ἠδύνατο νὰ συστήσῃ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἐπιτήρησιν τὸ λαμπρότερον Τυπογραφεῖον ὁ πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων, ἐκδιδούς ὑπὸ τὴν ἐπιστάσιν ἀνδρῶν ἐλ-

(1) Ἐσχάτως συνέστησεν ὁ Θαβωρίου Ἱερόθεος σχολὴν ἐν Φαναρίῳ κατὰ τὸ Μετόχιον τοῦ Ἀγίου Τάφου, ποταπωτέραν καὶ ἀναξιώτεραν ἢ ὡς ἠλπίζετο· ἀλλὰ καὶ οὕτω περιστάλπιταν αὐτὴν οἱ κόλακες διὰ τῶν αὐτόθι ἐφημερίδων, καὶ μάλιστα διὰ τοῦ Αἰῶνος. Ἔργα, πάτερ Γερμανέ, διωκτέον· οἱ δὲ λόγοι εἰσὶν αὐτὸ τοῦτο πτερόεντες καὶ στόμαχον σὺ πληροῦσιν.

λογίων (ἄνευ ζημίας) τήν τε Παλαιάν καὶ Νέαν Γραφήν ἐκ τῶν ὀρθοτέρων κωδίκων, καὶ πολλοὺς τῶν τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων, οἷον Κύριλλον τὸν Ἱεροσολύμων, τὸν ἐκ Δαμασκοῦ φώστη-
ρα Ἰωάννην, τὸν Μ. Βασίλειον, τὸν Θεολόγον Γρηγόριον, τὸν Θεῖον Χρυσόστομον, τὸν Ἐπιφάνιον, τὸν Ὠριγένην, τὸν Φώτι-
ον, τὸν Ἀθανάσιον, τὸν Εὐσέβιον, κτλ.; ἢ, διορθωσάμενης καὶ
καθαρίσας πολλῶν τυπογραφικῶν σφαλμάτων λυμαινομένων ἐν
πολλοῖς τὰς ἱερὰς ἐννοίας, νὰ μετατυπώσῃ πρὸς τὸ ἀκριβέστερον
τὰς ἐκκλησιαστικὰς δέλτους τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ ὅλου ἐνικυτοῦ
μετὰ τῆς ἐπὶ τὸ εὐκρινές τοῦ τυπικοῦ διεξακριβώσεως; Δὲν
ἡδύνατο νὰ κατορθώσῃ ταῦτα, εἴτις ἐπόθει τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ,
καὶ τὴν εὐκλειαν τοῦ Θρόνου, καὶ μάλιστα, ἐν ᾧ τὸ Κοινόν,
πρὸ τριῶν ἡδὴ ἐτῶν ἀνώτερον τῶν χρεῶν γενόμενον, δεῖται
τῆς ἡρωϊκῆς χειρὸς τοῦ πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν τὰ τοῦ Ἁγίου
Τάφου οἰκονομήσοντος; Τί λέγεις, πάτερ; Δὲν ἡδύνατο; ...

Τὸ δὲ ἐν Ἱεροσολύμοις διάσημον σχολεῖον καὶ εἶδες αὐτός,
γέρων Γερμανέ, καὶ δύνασαι νὰ ὁμολογήσῃς, ἂν ἔπαινον ἢ ὄνει-
δος μᾶλλον παρέχῃ εἰς τοὺς συστησαμένους. Ἐν καὶ μόνον
σχολεῖον εἰς ἐκπαίδευσιν πασῶν τῶν ὑποκειμένων τῷ ἁγιο-
τάτῳ Θρόνῳ ἐπαρχιῶν, ἐν ᾧ 8—10 ἑλληνόπαιδα διδάσκονται
τὴν συλλογὴν τοῦ Χρυσολωρᾶ, ἢ καὶ προσδεύοντα τὸ πολὺ μέ-
χρι τοῦ πρώτου τόμου τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας τοῦ Πατρύσα, προ-
βάλλεται παρὰ τοῦ γραμματικοῦ, ὡς πολλοῦ λόγου ἄξιος
ἡρωϊσμὸς, ὡς εἰ εἶχεν ἀμέλει 100 προπαιδευτικὰ σχολεῖα,
παιδαγωγοῦντα τὴν ποιμαινομένην ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπισκό-
πων αὐτοῦ ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν νεολαίαν, καὶ κατηχοῦντα
αὐτὴν τὰ ὀρθὰ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως δόγματα πρὸς
ἀποτροπὴν τῶν θρησκευτικῶν λυμεόνων τοῦ παρόντος αἰῶνος.
Ἀλλὰ καὶ ἡ μετατύπωσις τοῦ Κυριακοδρομίου, πρὸς ἀλλο-
μένην πρὸς τὰς πρὸ αὐτῆς, καὶ μάλιστα τὴν ἐκδεδομένην τῆτες

Ἀθήνησιν ἐκ τῆς τυπογραφίας τοῦ Κ. Ἀ. Κορομηλᾶ φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῆς Ζωσιμαίας ἀδελφότητος, ἔστιν οὐδαμινή. Ἀλλὰ καὶ τούτῳ Ὑλᾶ φερέτω χάριν ὁ Ἡρῶς Ἀθανάσιος, τῷ καὶ προβαλλομένῳ καὶ ἐπισατήσαντι τὴν ἐκδοσιν· αὐτὸς δὲ ἀπέχει τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ περὶ τούτων μὲν ἄλλις.

Ἀλλ' ὁ λογιώτατος Κ. Γεώργιος Κωνσταντινίδης, ἐκκορυφῶν τὴν ἀναίδειαν, ἀνέβοῃ ἐν τῷ § 45. « Ἀρκεῖ γὰρ ἐπιτύχη ἐκάστη Ἐκκλησία ἓνα Ἀθανάσιον, διὰ τὰ τακτοποιήσῃ τὰ εἰσοδήματά της (!) » καὶ ἐπιστέφων τὴν μοχθηρίαν σὺν τῇ ἐπισφραγίσει τῆς ὅλης Διατριβῆς, ἐπιφωνεῖ, ὡς ἀπ' ἡλιθιότητος σκαιότητος καὶ ἀγροικίας, ταῦτα « Εἴθε ὅλη ἡ ἀδελφότης τῶν ἀγιοταφитῶν γὰρ μιμηθῇ τὰ φρονήματα καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ Κυριάρχου της, διὰ τ' ἀποκατασταθῇ εὐκλείης καὶ διάσημος μεταξὺ τῶν ἱερῶν ταγμάτων καὶ γὰρ ἐλκύσῃ πολλοπλῆσιον τὸ σέβας καὶ τὴν εὐλάβειαν τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ. » Εἰς κεφαλὴν σοι γένοιντο αἱ κατάραι αὗται, Λογιωτατίδιον! Σὺ μόνος μιμηθείης τὰ φρονήματα καὶ τὴν διάθεσιν τοῦ Κυριάρχου σου, ὅπως ἀποφέρῃς ποτὲ καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ! Εἴθε, ὅταν γηράσῃς καὶ αὐτὸς, ὥς περ ὁ Ἀθανάσιος, καὶ ἐκτείνῃς τὰς γῆρας σου, ἄρπᾶξ τις λογιώτατος, νὰ σὲ ζώσῃ, καὶ νὰ ᾔτῃ, ὅπου οὐ θέλεις, θέατρον βδελυρὸν καὶ ἄγγέλοις καὶ ἀνθρώποις!

Ἐνταῦθα, σεβάσμιε Γερμανέ καὶ ἡμέτερε φίλε, τελευτᾷ ἡ Διατριβὴ τοῦ Λογιωτάτου Κ. Γεωργίου Κωνσταντινίδου, καὶ ἐπομένως καὶ ἡ πέραν τοῦ μέτρου παρεξοχθήσασα ἐπικριτικὴ ἐπιστολή μου· ἐξαίτουμαι δὲ σου συγνώμην διὰ τε τὴν ἐξ ἀνάγκης μακρογερλίαν μου, ὑφ' ἧς πιθανὸν ὅτι ἐκεφαλάλγησας, Δέσποτά μου, καὶ διὰ τὴν κακὴν γραφὴν μου, μὴ εὐκαιρήσαντος ν' ἀντιγράψω ἐπὶ τὸ καθαρώτερον τὴν αὐτοσχέδιον ταύτην ἐπιστολήν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχω ὕλην ἄφθονον μαρτυριῶν

συνηγμένην κατὰ τῆς διαγωγῆς τῶν ἐν αὐτῇ πικρῶς καταμα-
σιχθέντων Κυρίων, ἄμεινον ἔκρινα τήνεις δύο ἢ τρεῖς ἐπιστολάς
διαίρεσιν αὐτῆς. Ὅθεν καὶ πρὸς τὸ παρὸν ἀρκοῦμαι εἰς τὰ
ἀνωτέρω σεσημειωμένα. Οὐκ εἰς μακρὸν δὲ θέλεις ἔχει καὶ τὴν
ἀκόλουθον ἐπιστολὴν πλήρη φρικτοτέρων εἰδοποιήσεων. Μόνον
σε ἀξιῶ, Δέσποτά μου, κατὰ κρυφόν αὐτὰς παρὰ σεαυτῷ οὐδε-
νὶ μετακοινώσας ἢ ἀπαγγείλας ἀπὸ στόματος τὰ ἐν αὐταῖς,
ἵνα μὴ θεωρίσωμεν ἐνώπιον τῆς φωτιζομένης Ἑλλάδος καὶ
τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης Ἑλληνὰ Πατριάρχην ἥδη κατιόντα
εἰς βίου δυσμάς καὶ τὸ πλεόν μὴ ἐξ οἰκείας δυστροπίας ἐξα-
μαρτάνοντα.

« Σοφοὶ δὲ συγκρύπτουσιν οἰκείας βλάβας. »

Ἵπέστην δὲ τὸ νὰ σοι γράψω ταῦτα οὐχὶ ἐξ ἰδίου τινὸς σκοποῦ,
ὡς ὁ Λογιώτατος Κ. Γεώργιος Κωνσταντινίδης, (ἄπαγε!)· ἀλλ'
ἵνα μὴ σε φενακίζῃ, ὡς ἄλλον Ἀθανάσιον, ἢ στρεψαλήθης βω-
μολοχία, καὶ πιστεύῃς, ὅτι εἰς καλὸν καταδαπανῶνται τὰ πολ-
λὰ καὶ ἄφθονα καὶ βασιλικά θησαυρίσματα τοῦ Ἀ. Τάφου.
Ἐννοεῖς ὅτι, « οὐ περὶ παρωνυχίδος ὁ λόγος, » οὐδὲ μέλλει μοί
τι περὶ τινος Γεωργίου, ἢ περὶ τινος Ἰωβ, ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ
ιδιαιτικῶς θεωρουμένου τοῦ Ἀθανασίου· μέλλει δέ μοι περὶ τοῦ
Ἀγίου Τάφου, ὡς ἐθνικοῦ καὶ εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἑλληνικὴν
Ἐκκλησίαν ἀνήκοντος κτήματος καὶ περὶ τοῦ Πατριάρχου τῶν
Ἱεροσολύμων, ὡς ἐνὸς τῶν προσώπων τῆς ἱερᾶς τῶν Πατριαρ-
χῶν τετρακτύος, πρὸς ἣν πᾶς εὐσεβὴς καὶ ὀρθόδοξος ὀφείλει
σέβας βαθύτατον διὰ τὴν πρεσβυγενῆ αὐτῆς γεραρότητα, καὶ
τὴν ἐν καιροῖς χαλεποῖς γενναίαν αὐτῆς προσπάσιν, καὶ τε ὑπὸ
τὴν ἐκείνων ποιμαντορίαν διατελῇ, καὶ τε μὴ. Ταῦτα δὲ ἄνευ
πάθους καὶ προλήψεως ἀναγνοὺς, αὐτός τε ἐξέλθε τῆς, εἰς ἣν
κατεκυλίσθης, ἀπάτης καταχράνας τὸ πολίον σου κάρη εἰς τοι-
οῦτον δυσώδη βόρβορον κολακείας, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς σου ἀγιο-

ρίταις συμβούλευσον κατὰ τὸ ἐνόν σοι χάρισμα τοῦ λόγου, ὡς ἐξυπνήσαντες ἀπὸ τοῦ ληθάργου, ἀναζητήσωσι τὰ ἐαυτῶν δίκαια, καὶ ἀνακτήσονται τὴν ἀπολεσθεῖσαν τοῦ Καινοβίου αὐτῶν ὑπόληψιν. Πρὸς δὲ τὸν Μητροπολίτην Θαβωρίου, τὸν μέλλοντα διαδεχθῆναι μετ' οὐ πολὺ τὴν περιωπὴν, κατὰδειξον τὸ βαθὺ καὶ κρύβδην περιεσκαμμένον βάραθρον, εἰς ὃ κατεκεφαλίσθη ὁ ἡρωϊκῆς δόξης ψευδῶς ἐπιθυμήσας προκάτοχος αὐτοῦ, καὶ τὰ περιπεπταμένα τῶν κολάκων ἀμφίβληστρα καὶ αὐτὴν τὴν ἀρετὴν ἀγρεύσειν ἐπαπειλοῦντα. Ἐπὶ πᾶσι δὲ εὖξαι μετὰ τῶν Ἀγιοταφитῶν ἀπὸ ψυχῆς καὶ καρδίας ὡς καλὸς χριστιανὸς, ἀδελφὸς καὶ συλλειτουργὸς, νὰ πρᾶλάβῃ ὁ Κύριος ἡμεῶς εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς τὸν ἤδη θανατιῶντα καὶ λυπηρῶς ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ βασανιζόμενον Ἀθανάσιον, κεκαθαρμένον πρότερον ἐν μετανοίᾳ καὶ ἐξομολογήσει. Εὖξαι, νὰ διασκορπισθῶσιν ὥσει χνοῦς οἱ ληστρικῶς περικυκλώσαντες τὸν Ἅγιον Τάφον ξένοι, οἱ καὶ αὐτοὺς τοὺς συναδελφούς σου διαφθείροντες. Εὖξαι, ν' ἀναχαιτισθῇ ἡ θεοστυγῆς αὐθάδεια τῶν ἐπεμβαινόντων καὶ παραγκωνιζόμενων κοσμικῶν, ἀνδρῶν ῥαγδαίων καὶ καταπτεριστῶν καὶ ὑπερφιάλων, οἵτινες προσχήμετι προστασίας κατασπαράττουσι τὰ σπλάγχνα τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὁρίων τῇ πολιτικῇ ἰσχύϊ καὶ ἐπιρροίᾳ. Εὖξαι, ναι, εὖξαι τὴν κατὰ Θεὸν ἀνάλαμψιν τῶν ἐκπεπτωκότων Ἀγιοταφитῶν καὶ παντὸς τοῦ εὐαγοῦς ὀρθοδόξου Κλήρου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας εἰς δόξαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Τῆς σῆς ὁσιότητος
Ἐν Χίῳ τῇ 25 Μαΐου 1841.

τέκνον ἐν Κυρίῳ πρόθυμον

Ζ. Π. Ρ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000023146

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πωλεῖται λεπ. 60.